

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
Кафедра технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти**

«МЕДІАМАЙСТЕРНЯ: ПРАКТИЧНА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У СТВОРЕННІ РЕСУРСІВ»

Електронний навчальний спецкурс

СХВАЛЕНО

кафедрою технологій навчання, охорони
праці та інклюзивної освіти

Протокол № 2 від «03» лютого 2026 р.

Завідувач кафедри

Юлія ГРИБОВСЬКА

Біла Церква 2026

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної освіти галузі знань А «Освіта»

Розробник: Хмарна Лілія Віталіївна, доцентка кафедри технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, докторка філософії

Рецензенти:

Юлія ГРИБОВСЬКА, завідувачка кафедри технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат економічних наук, доцентка

Олена ІШУТИНА, професорка кафедри теорії та практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», докторка педагогічних наук, доцентка

Хмарна Л.В. Медіамайстерня: практична медіаграмотність у створенні ресурсів: електронний навчальний спецкурс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2026. 66 с.

Актуальність спецкурсу обумовлена життєво необхідним вектором на зміцнення смислового суверенітету нашої держави та зміцнення корпоративної стійкості педагогічної спільноти в період домінування алгоритмів синтетичного інтелекту. У просторі, де штучно скомпоновані коди та фантомні повідомлення дедалі частіше витісняють факти, високий рівень інформаційної зрілості сучасного педагогічного працівника стає ключовим щитом для убезпечення освітнього середовища від психологічних агресій, іміджевих підривів та латентного алгоритмічного маніпулювання суспільними настроями студентства. Специфіка підготовки кваліфікованих робітників вимагає від наставника не просто цифрової грамотності, а здатності конструювати автентичний, захищений навчально-виробничий контент, що виступає надійним бар'єром проти зовнішніх смислових загроз.

Мета спецкурсу полягає у фундаментальному вдосконаленні цифрових та комунікативно-інформаційних спроможностей педагогічних працівників ЗПО шляхом вивчення методів конструювання автентичного освітнього середовища, засвоєння алгоритмів захисту від смислових загроз та екологічного залучення інструментів штучного інтелекту в навчально-виробничий процес.

Електронний спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної освіти галузі знань А «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Електронний спецкурс розраховано на 6 год., із яких 2 год. – лекція, 4 год. – семінарські заняття.

© БІНПО УМО НАПН України, 2026

© Хмарна Л.В., 2026

ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

1.	АНОТАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ	4
2.	ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ.....	9
3.	ПРОФІЛЬ ТИПОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	12
4.	ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛІВ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	22
5.	ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ЗА ТЕМАМИ.....	23
6.	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ.....	25
6.1.	ТЕОРЕТИЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ЛЕКЦІЇ «МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОМПТ-ІНЖИНІРИНГУ ТА ЛОГІКА ФОРМУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО КОНТЕНТУ».....	25
6.2.	МАТЕРІАЛИ ТА ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	33
6.2.1.	КОНСТРУКТОР МЕДІАРЕСУРСІВ: ВІД ІДЕЇ ДО ІНТЕРАКТИВУ	33
6.2.2.	МЕХАНІЗМИ ВЕРИФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОЇ СТІЙКОСТІ.....	42
6.3	ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	52
6.4.	ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА.....	54
6.5.	КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	56
7.	ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ.....	61
8.	КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ПУНКТ.....	63
9.	ЦИФРОВА БІБЛІОТЕКА.....	64

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Сучасне освітнє середовище України демонструє високу динаміку адаптації до інноваційних зрушень, проте стрімкі темпи глобальних цифрових трансформацій висувають нові вимоги до педагогічних працівників закладів професійної освіти. Постає об'єктивна потреба їхнього становлення як цифрових наставників, здатних проєктувати безпечний та стійкий навчальний простір в умовах домінування автоматизованих алгоритмів. У сучасних реаліях навчально-виробничі матеріали еволюціонували з лінійного унаочнення у розгалужену систему інтерактивної взаємодії, де рівень медійної культури педагога виступає визначальним чинником освітнього впливу. Водночас стрімка експансія інструментів штучного інтелекту породжує специфічні виклики: від психологічних загроз, спричинених розповсюдженням дипфейків, до прихованого алгоритмічного тиску на свідомість учнівської молоді. У педагогічній практиці спостерігається суперечність, що виявляється в «ілюзії інформаційної грамотності», коли технічні навички користування девайсами не підкріплюються базовими стандартами інформаційної гігієни та стратегічним баченням розвитку новітніх медіатехнологій.

Модернізація професійної школи вимагає докорінного переходу від хаотичного споживання медіапотоків до свідомого конструювання автентичного дидактичного контенту на засадах когнітивної безпеки, академічної чесності та етики використання штучного розуму. Відсутність у педагогічній спільноті сформованих умінь щодо захисту інтелектуальних кордонів установи та ідентифікації штучно скомпонованих фальсифікацій уповільнює розвиток освітніх інституцій. Досить часто викладачі опиняються у ситуації, коли за наявності технічного доступу до різноманітних вебплатформ вони відчують брак практичних алгоритмів експертизи та перевірки достовірності даних, зокрема за методологією SIFT. Це підвищує вразливість освітнього процесу перед цілеспрямованими дезінформаційними атаками та психологічними маніпуляціями в координатах гібридного протистояння.

Суттєвим бар'єром залишається складність інтеграції у викладацьку практику інноваційного інструментарію нового покоління. Певна частина педагогічного загалу ще не повною мірою опанувала методи промпт-дизайну, технології генерації зображень для візуалізації складних виробничих процесів або прийоми цифрового сторітелінгу. Як наслідок,

виникає комунікативний бар'єр між викладачами та здобувачами освіти, які очікують від сучасного закладу професійної освіти високої технологічної культури, відкритості та інтерактивності навчального процесу.

Запропонована навчальна програма електронного курсу є цілісною системою підготовки педагогічних працівників ЗПО до ефективної професійної діяльності в умовах медійної домінації. Змістове наповнення курсу спрямоване на опанування прикладних систем штучного інтелекту (ChatGPT, Claude, Midjourney) та передових платформ створення візуального контенту (Canva, Genially, Padlet). Логіка навчання побудована як послідовний рух: від базових принципів проєктування етичного медіаконтенту та засвоєння правил інформаційної самодисципліни до практичного промпт-інжинірингу й технологій фактчекінгу. Підсумковим етапом є створення авторського цифрового дидактичного продукту, що дозволяє учаснику курсу сформулювати індивідуальну траєкторію безпечного залучення нейромереж у навчально-виробничий процес.

Відповідно до державних векторів цифровізації, Концепції впровадження медіаосвіти та норм Закону України «Про медіа», вдосконалення медіаінформаційних спроможностей викладача є стратегічним пріоритетом. Цей курс реалізує державні завдання щодо розвитку критичного мислення освітян як ключової відповіді на виклики синтетичної реальності. Програма перетворює освітній простір із зони потенційних ризиків на безпечну лабораторію педагогічної творчості, де кожне методичне рішення спирається на надійні механізми верифікації контенту та захисту персональних даних.

Успішне опанування спецкурсу «Медіамайстерня: практична медіаграмотність у створенні ресурсів» виступає фундаментом когнітивної та стратегічної життєстійкості всіх суб'єктів освітнього процесу. Практико-орієнтовані завдання активізують здатність педагогічних працівників ЗПО приймати виважені рішення щодо проєктування захищених медіапродуктів майбутнього, гарантуючи високу конкурентоспроможність фахівців вітчизняної професійної освіти у глобальному цифровому вимірі.

Актуальність спецкурсу обумовлена життєво необхідним вектором на зміцнення смислового суверенітету нашої держави та підвищення ментальної й корпоративної стійкості педагогічних працівників професійної освіти в період усеохопного домінування алгоритмів синтетичного інтелекту. У просторі, де штучно скомпоновані коди та фантомні повідомлення дедалі частіше витісняють факти, високий рівень інформаційної зрілості сучасного педагогічного працівника ЗПО стає ключовим щитом для забезпечення освітнього середовища від психологічних агресій, іміджевих підривів та

латентного алгоритмічного маніпулювання суспільними настроями студентства. Наповнення навчальної програми є безпосереднім відображенням засадничих державних орієнтирів щодо розбудови захищеного, високотехнологічного та інноваційного освітнього ландшафту. Пропонований курс покликаний нівелювати відчутний розрив між первинними користувацькими навичками комп'ютерної грамотності та реальною спроможністю викладача здійснювати фахове та етичне цифрове проєктування навчального інструментарію із дотриманням суворих нормативів кібергігієни.

Концептуальне осереддя програми зміщено в площину вирощення медіакультури нового покоління, що докорінно змінює позицію викладача від пасивного спостереження та детекції фальсифікацій до проактивного моделювання безпечного інформаційного простору. Такий підхід передбачає комплексне формування антикризової стійкості та цифрового наставництва, що базується на етичних засадах. Змістова лінія навчання спирається на синергію провідних вітчизняних нормативних актів та міжнародних стандартів, які визначають вектор розвитку сучасної освіти. Зокрема, враховано ключові завдання Стратегії інформаційної безпеки України, затвердженої Указом Президента України, в аспекті активної протидії дезінформаційним впливам через створення якісного національного контенту та захисту інституційного авторитету. Окрім цього, програма інтегрує положення Концепції впровадження медіаосвіти в Україні в редакції НАПН України, фокусуючись на переході від базового споживання даних до високої культури проєктування авторських медіапродуктів. Нормативне підґрунтя також забезпечується вимогами Закону України «Про медіа» щодо дотримання правових стандартів і прозорості у віртуальному просторі, а також Рекомендаціями ЮНЕСКО стосовно етики штучного інтелекту, які вимагають глибокого розуміння автоматизованих алгоритмів та недопущення маніпулятивних деформацій свідомості через синтетичні генерації.

Зазначений комплекс нормативно-методологічних засад виступає надійною гарантією безпеки та психологічного імунітету всіх суб'єктів освітнього процесу, а також є невід'ємною ознакою прогресивного фахівця, спроможного розбудувати життєздатний авторський проєкт у мінливих координатах глобальних технологічних зрушень. Конструювання цілісної цифрової екосистеми закладу професійної освіти та визначення траєкторії його захищеного проєктування є органічною відповіддю на виклики сучасного гібридного протистояння. Опанування інноваційних систем штучного інтелекту та методології мультимодального інклюзивного цифрового простору відкриває перед сучасними педагогічними працівниками

можливості не лише здійснювати постійний моніторинг інформаційних загроз, а й самостійно визначати стратегічний вектор модернізації навчально-виробничого процесу. Це безпосередньо сприяє утвердженню суб'єктності та високого авторитету професійної освіти в медіапросторі, зміцнюючи довіру з боку соціальних партнерів, роботодавців та широкої громадськості.

Мета спецкурсу полягає у фундаментальному вдосконаленні цифрових та комунікативно-інформаційних спроможностей педагогічних працівників ЗПО шляхом вивчення методів конструювання автентичного освітнього середовища, засвоєння алгоритмів захисту від смислових загроз та екологічного залучення інструментів штучного інтелекту в навчально-виробничий процес.

Програма орієнтована на фундаментальне засвоєння засад етичної та результативної взаємодії з генеративними системами, що дозволить педагогічним працівникам закладів професійної освіти продуктивно інтегрувати потенціал штучного інтелекту для моделювання новітніх навчально-виробничих матеріалів та оптимізації повсякденних дидактичних процесів. Значущим вектором у цьому контексті постає опанування передових цифрових інструментів мультимедійної візуалізації та інтерактивного структурування даних (Canva, Genially, Padlet), які забезпечують якісний перехід від репродуктивного сприйняття інформації до конструювання розгалуженої, гнучкої електронної екосистеми навчання, що повноцінно репрезентує досягнення професійної школи.

Підсумковим результатом цієї підготовки є формування стійкої готовності викладача до розбудови захищеного, високотехнологічного та етичного освітнього простору, у якому він постає як авторитетний цифровий наставник, навігатор та ключовий суб'єкт забезпечення медіагігієни в епоху глобальних комунікаційних зрушень.

Завдання спецкурсу:

- актуалізувати та систематизувати знання про методи організації безпечної цифрової присутності викладача та учнівської молоді, засоби протидії деструктивному медійному тиску та патерни когнітивної життестійкості сучасного педагога;
- сформувати комплекс умінь щодо ідентифікації проявів синтетичної реальності в освітньому процесі через вивчення технологій детекції нейромережових генерацій та дипфейків (зокрема, за допомогою алгоритму SIFT та інструментів InVID WeVerify) для підтримання чистоти інформаційного середовища закладу освіти;
- підвищити рівень професійної спроможності щодо стратегічного проєктування авторських медіапродуктів із залученням сучасних вебсервісів

для створення інтерактивних дидактичних об'єктів та іммерсивних навчальних кейсів нового покоління;

- розвинути практичні навички безпечної та етичної взаємодії з генеративними нейромережами (ChatGPT, Claude, Midjourney) для автоматизації трудомістких педагогічних завдань за умов беззастережного дотримання стандартів академічної доброчесності та захисту авторського права;
- удосконалити здатність проєктувати етичні навчальні екосистеми та безпечні освітні траєкторії, гармонійно інтегруючи принципи критичного мислення у щоденну професійну діяльність педагогічного працівника закладу професійної освіти.

Спецкурс розраховано на 6 год.

Спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної освіти галузі знань А «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

1. Самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.
2. Виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
3. Учасі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
4. Написанні та захисту на підсумковому етапі випускної роботи (на вибір).

2. ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ «РОЗВИТОК МЕДІАГРАМОТНОСТІ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

Пояснювальна записка

Актуальність спецкурсу обумовлена життєво необхідним вектором на зміцнення смислового суверенітету нашої держави та підвищення ментальної й корпоративної стійкості педагогічних працівників професійної освіти в період усеохопного домінування алгоритмів синтетичного інтелекту. У просторі, де штучно скомпоновані коди та фантомні повідомлення дедалі частіше витісняють факти, високий рівень інформаційної зрілості сучасного педагогічного працівника ЗПО стає ключовим щитом для забезпечення освітнього середовища від психологічних агресій, іміджевих підривів та латентного алгоритмічного маніпулювання суспільними настроями студентства. Наповнення навчальної програми є безпосереднім відображенням засадничих державних орієнтирів щодо розбудови захищеного, високотехнологічного та інноваційного освітнього ландшафту. Пропонований курс покликаний нівелювати відчутний розрив між первинними користувацькими навичками комп'ютерної грамотності та реальною спроможністю викладача здійснювати фахове та етичне цифрове проєктування навчального інструментарію із дотриманням суворих нормативів кібергігієни.

Концептуальне осереддя програми зміщено в площину вирощення медіакультури нового покоління, що докорінно змінює позицію викладача від пасивного спостереження та детекції фальсифікацій до проактивного моделювання безпечного інформаційного простору. Такий підхід передбачає комплексне формування антикризової стійкості та цифрового наставництва, що базується на етичних засадах. Змістова лінія навчання спирається на синергію провідних вітчизняних нормативних актів та міжнародних стандартів, які визначають вектор розвитку сучасної освіти. Зокрема, враховано ключові завдання Стратегії інформаційної безпеки України, затвердженої Указом Президента України, в аспекті активної протидії дезінформаційним впливам через створення якісного національного контенту та захисту інституційного авторитету. Окрім цього, програма інтегрує положення Концепції впровадження медіаосвіти в Україні в редакції НАПН України, фокусуючись на переході від базового споживання даних до високої культури проєктування авторських медіапродуктів. Нормативне підґрунтя також забезпечується вимогами Закону України «Про медіа» щодо дотримання правових стандартів і прозорості у віртуальному просторі, а

також Рекомендаціями ЮНЕСКО стосовно етики штучного інтелекту, які вимагають глибокого розуміння автоматизованих алгоритмів та недопущення маніпулятивних деформацій свідомості через синтетичні генерації.

Зазначений комплекс нормативно-методологічних засад виступає надійною гарантією безпеки та психологічного імунітету всіх суб'єктів освітнього процесу, а також є невід'ємною ознакою прогресивного фахівця, спроможного розбудувати життєздатний авторський проєкт у мінливих координатах глобальних технологічних зрушень. Конструювання цілісної цифрової екосистеми закладу професійної освіти та визначення траєкторії його захищеного проєктування є органічною відповіддю на виклики сучасного гібридного протистояння. Опанування інноваційних систем штучного інтелекту та методології мультимодального інклюзивного цифрового простору відкриває перед сучасними педагогічними працівниками можливості не лише здійснювати постійний моніторинг інформаційних загроз, а й самостійно визначати стратегічний вектор модернізації навчально-виробничого процесу. Це безпосередньо сприяє утвердженню суб'єктності та високого авторитету професійної освіти в медіапросторі, зміцнюючи довіру з боку соціальних партнерів, роботодавців та широкої громадськості.

Мета спецкурсу полягає у фундаментальному вдосконаленні цифрових та комунікативно-інформаційних спроможностей педагогічних працівників ЗПО шляхом вивчення методів конструювання автентичного освітнього середовища, засвоєння алгоритмів захисту від смислових загроз та екологічного залучення інструментів штучного інтелекту в навчально-виробничий процес.

Програма орієнтована на фундаментальне засвоєння засад етичної та результативної взаємодії з генеративними системами, що дозволить педагогічним працівникам закладів професійної освіти продуктивно інтегрувати потенціал штучного інтелекту для моделювання новітніх навчально-виробничих матеріалів та оптимізації повсякденних дидактичних процесів. Значущим вектором у цьому контексті постає опанування передових цифрових інструментів мультимедійної візуалізації та інтерактивного структурування даних (Canva, Genially, Padlet), які забезпечують якісний перехід від репродуктивного сприйняття інформації до конструювання розгалуженої, гнучкої електронної екосистеми навчання, що повноцінно репрезентує досягнення професійної школи.

Підсумковим результатом цієї підготовки є формування стійкої готовності викладача до розбудови захищеного, високотехнологічного та етичного освітнього простору, у якому він постає як авторитетний цифровий наставник, навігатор та ключовий суб'єкт забезпечення медіагігієни в епоху

глобальних комунікаційних зрушень.

Завдання спецкурсу:

- актуалізувати та систематизувати знання про методи організації безпечної цифрової присутності викладача та учнівської молоді, засоби протидії деструктивному медійному тиску та патерни когнітивної життєстійкості сучасного педагога;
- сформувати комплекс умінь щодо ідентифікації проявів синтетичної реальності в освітньому процесі через вивчення технологій детекції нейромережових генерацій та дипфейків (зокрема, за допомогою алгоритму SIFT та інструментів InVID WeVerify) для підтримання чистоти інформаційного середовища закладу освіти;
- підвищити рівень професійної спроможності щодо стратегічного проєктування авторських медіапродуктів із залученням сучасних вебсервісів для створення інтерактивних дидактичних об'єктів та імерсивних навчальних кейсів нового покоління;
- розвинути практичні навички безпечної та етичної взаємодії з генеративними нейромережами (ChatGPT, Claude, Midjourney) для автоматизації трудомістких педагогічних завдань за умов беззастережного дотримання стандартів академічної доброчесності та захисту авторського права;
- удосконалити здатність проєктувати етичні навчальні екосистеми та безпечні освітні траєкторії, гармонійно інтегруючи принципи критичного мислення у щоденну професійну діяльність педагогічного працівника закладу професійної освіти.

Спецкурс розраховано на 6 год.

Спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної освіти галузі знань А «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Навчально-методичне забезпечення спецкурсу представлено науково-методичними матеріалами (лекція, семінарські заняття, проблемно-пошукові питання для самостійної та індивідуальної роботи слухача, тести, методичні рекомендації) і списком рекомендованих джерел до тематики електронного спецкурсу.

3. ПРОФІЛЬ ТИПОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Профіль Типової освітньої програми електронного спецкурсу «МЕДІАМАЙСТЕРНЯ: ПРАКТИЧНА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У СТВОРЕННІ РЕСУРСІВ»		
Обсяг спецкурсу		0,2 ЄКТС кредиту На опанування матеріалів електронного спецкурсу передбачено 6 академічних годин, що відповідає 0,2 ЄКТС кредиту
Рівень програми		Безперервний професійний розвиток фахівців шляхом формальної, неформальної, інформальної та цифрової освіти
А	Мета	
	Фундаментальне вдосконалення цифрових та комунікативно-інформаційних спроможностей педагогічних працівників ЗПО шляхом вивчення методів конструювання автентичного освітнього середовища, засвоєння алгоритмів захисту від смислових загроз та екологічного залучення інструментів штучного інтелекту в навчально-виробничий процес.	
В	Характеристика типової програми	
1.	Функціональна спрямованість	Опанування принципів етичної та безпечної взаємодії з нейромережами, що дозволить педагогічному працівнику ефективно застосовувати потенціал штучного інтелекту для створення сучасного навчально-виробничого контенту та автоматизації рутинних дидактичних завдань.
2.	Фокус Типової програми	Пріоритетним вектором є оволодіння прогресивними технологіями створення освітніх медіаресурсів та антикризової стійкості, що

		забезпечують перехід від пасивного споживання інформації до конструювання цілісної інтерактивної екосистеми навчання. У результаті педагог має сформувати готовність до розбудови захищеного та етичного освітнього середовища, стаючи цифровим наставником.
3.	Орієнтація Типової програми	Типова програма спецкурсу базується на андрагогічних принципах, що дозволяють органічно поєднати фаховий досвід викладачів ЗПО з новітніми інструментами ІІІ. Програма орієнтована на активно-діяльнісний підхід: педагог стає архітектором безпечного контенту, здатним проектувати імерсивне інформаційне середовище.
4.	Особливості типової програми	Типова програма електронного спецкурсу спрямована на перехід до концепції «Медіаграмотність 2.0», фокус на гартуванні когнітивної життєстійкості викладача та здобувачів освіти; методологічний акцент на верифікації (метод SIFT), детекція нейромережових підробок та маніпуляцій в освітньому просторі; реалізація моделі «Педагог як дизайнер освітнього контенту» – використання інструментарію (Canva, Genially, ІІІ) для створення інтерактивних навчальних об'єктів; впровадження протоколу цифрової етики та академічної доброчесності 2.0 при роботі з генеративними моделями; підсумок навчання – розробка

		авторського медіапродукту (навчального медіакейсу).
5.	Цільова група	Електронний спецкурс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної освіти галузі знань А «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).
С	Професійні вимоги (компетенції) і продовження навчання	
1.	Професійні вимоги (компетенції)	Визначає посадова інструкція фахівця
2.	Продовження навчання	Типова програма передбачає перспективу подальшої пролонгації та поглиблення професійних експертиз педагогічних кадрів закладів освіти в межах екосистеми неформального навчання та персональної інформальної освіти. Це забезпечує можливість самостійно масштабувати цифрові навички, адаптувати дидактичні стратегії до технологічних циклів, що постійно змінюються, та підтримувати високий рівень медіакомпетентності в динамічному інформаційному середовищі
D	Стиль і методика навчання	
1.	Підходи до викладання і навчання	Програма спрямована на динамічне зростання загальних та фахових компетентностей педагогічного складу сучасного закладу освіти шляхом їхньої безпосередньої імплементації в освітню практику, а також через систематичне збагачення професійного досвіду актуальними кейсами. Навчання здійснюється за

		гнучкими траєкторіями (очною, заочною, дистанційною або змішаною), що дозволяє інтегрувати освітній процес у робочий графік сучасного педагогічного працівника ЗПО.
2.	Система оцінювання	Результати навчання за Типовою програмою оцінюються (зараховано/ не зараховано) на основі: підготовки відповідей на проблемно-пошукові питання, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестових завдань.
Е	Програмні компетентності	
1.	Інтегральна компетентність	узагальнена здатність сучасного педагога до проєктування безпечного освітнього середовища у високотехнологічному інформаційному просторі. Вона базується на синергії навичок когнітивної життєстійкості, експертної верифікації нейромережових даних та майстерності створення навчально-виробничого контенту, що забезпечує дотримання найвищих стандартів цифрової етики.
2.	Загальні компетентності	Когнітивно-освітологічна компетентність – здатність формувати власну професійну філософію в умовах алгоритмізації суспільства; усвідомлення ролі педагога як гаранта інтелектуальної безпеки здобувачів освіти. Передбачає вміння проєктувати навчальні траєкторії, де критичне сприйняття медіареальності та захист ментального здоров'я учасників

освітнього процесу є пріоритетними над технологічною доцільністю.

Інформаційно-громадянська

компетентність – здатність зміцнювати інформаційний суверенітет держави через розвиток медіастійкості; готовність ідентифікувати та нейтралізувати ворожі ІПСО, дезінформацію та синтетичні маніпуляції у фахових спільнотах. Включає активну позицію у створенні та популяризації якісного українського професійного контенту.

Компетентність

«Медіаграмотність 2.0» (Цифрова трансформація) – здатність до експертної навігації в інфосфері, що поєднує впевнене володіння інструментами верифікації (InVID, OSINT-сервіси) та майстерність розробки імерсивного контенту (Canva, Genially). Включає готовність до етичної взаємодії з генеративним штучним інтелектом, дотримання ІІІ-гігієни та забезпечення цілісного кіберзахисту персональної та професійної екосистеми.

Етико-комунікативна

компетентність – здатність до побудови безконфліктної та продуктивної мережевої взаємодії на засадах нетикету; вміння транслювати цінності академічної доброчесності 2.0 у цифрових діалогах та професійна відповідальність за поширюваний контент у месенджерах і соціальних

		мережах. Креативно-культурна компетентність – здатність до творчого самовираження через проектування медіапродуктів нового покоління; розуміння естетичних стандартів сучасної візуальної комунікації та збереження культурної ідентичності в умовах глобального цифрового простору. Адаптивна компетентність (Lifelong Learning у добу ІІІ) – стратегічна здатність до випереджального оновлення професійного профілю; готовність постійно опановувати нові алгоритми та нейромережеві інструменти через культуру самоосвіти, трансформуючи технологічні виклики у власні професійні можливості
3.	Спеціальні (фахові) компетентності	Андрагогічна компетентність у цифровій сфері – здатність проектувати простір для професійного зростання колег, враховуючи психологічні бар'єри дорослих перед ІІІ-технологіями. Включає вміння модерувати фасилітовану дискусію щодо етичних дилем цифрового суспільства, здійснювати менторську підтримку при розробці авторських кейсів та стимулювати глибоку рефлексію щодо персональної інформаційної гігієни. Методично-дизайнерська компетентність – здатність трансформувати складний

навчальний матеріал у імерсивний медіаконтент. Передбачає майстерне володіння інструментами візуалізації (Kahoot, Padlet, Genially та ін.) для побудови безпечних професійних сценаріїв, що базуються на засадах когнітивної зручності та візуальної драматургії.

Технологічна компетентність «Fact-checking & AI» (Інноваційна)

— здатність інтегрувати алгоритми верифікації 2.0 (метод SIFT, OSINT-техніки) та можливості генеративного штучного інтелекту в освітню практику. Включає навичку розпізнавання дипфейків, детекції «галюцинацій» нейромереж та впровадження інноваційних протоколів захисту освітнього контенту від синтетичних маніпуляцій.

Компетентність когнітивної стійкості та саморозвитку

— здатність до безперервного нарощування «цифрового імунітету» через культуру самоосвіти. Передбачає розвиток професійно-особистісних якостей (цифрової емпатії, алгоритмічної пильності та академічної доброчесності), спрямованих на збереження ментального благополуччя суб'єктів освіти в умовах інформаційного перевантаження.

Професійна медіасуб'єктність

— комплексна здатність педагога виступати авторитетним навігатором в інфосфері: свідомо керувати

		власною цифровою присутністю (селф-брендингом), етично взаємодіяти з медіаплатформами та створювати конкурентоспроможні освітні екосистеми, що зміцнюють інформаційний суверенітет України.
Е	Програмні результати навчання	
	Знання і розуміння	систематизація знань щодо принципів інтелектуальної навігації в інфосфері, когнітивної гігієни та етичного використання штучного інтелекту в освітньому процесі ЗПО; розуміння механізмів впливу алгоритмів соцмереж та «економіки уваги» на формування світогляду здобувачів професійної освіти; усвідомлення природи синтетичного контенту, принципів створення дипфейків та етичних меж застосування генеративного ШІ в педагогічній діяльності; знання правових аспектів використання ліцензій Creative Commons та дотримання академічної доброчесності при взаємодії з неймережами; розуміння концепції «Медіаграмотність 2.0» як фундаменту безпеки освітнього середовища в умовах гібридних загроз та глобальної цифровізації; опанування теоретичних засад інтерактивного сторітелінгу та методик проєктування імерсивних навчальних матеріалів.
	Розвинені вміння	ефективна навігація в інформаційному просторі з використанням алгоритмів швидкої

		перевірки даних та фільтрації інфошуму; детекція синтетичного контенту: практичне розпізнавання дипфейків, ШІ-текстів та маніпулятивних зображень у професійному медіаполі; проектування авторських медіапродуктів нового покоління (інтерактивні кейси, мікронавчальні відео, QR-квести); застосування інструментів інтелектуального фактчекінгу та OSINT-методів для верифікації технічної документації та навчальних відеоресурсів; створення професійних промптів для неймереж з метою генерування якісного та етичного дидактичного контенту професійного спрямування.
	Диспозиції (цінності, ставлення)	когнітивна стійкість: усвідомлена готовність протидіяти маніпулятивним технологіям та захищати власну свідомість від деструктивних інформаційних впливів; цифрова відповідальність: розуміння етичних наслідків використання ШІ та впливу власної медіаповедінки на безпеку й репутацію закладу освіти; повага до інтелектуальної власності: непохитне дотримання принципів академічної доброчесності як ключового стандарту професійної честі педагога; креативна відкритість: прагнення до постійного оновлення цифрового інструментарію та використання інноваційних медіаформ

		(сторітелінгу) для популяризації робітничих професій; критична рефлексія: здатність до об'єктивного самооцінювання власного медіаспоживання та відповідності створеного контенту цінностям сучасного демократичного суспільства
Ключові слова OSINT-методи, авторське право, академічна доброчесність 2.0, алгоритм SIFT, алгоритмічні бульбашки, авторський медіапродукт, верифікація інформації, візуальна комунікація, галюцинації ШІ, генеративний контент, детекція маніпуляцій, дипфейк (deepfake), імерсивний сторітелінг, інфомедійна грамотність, інформаційна гігієна, інформаційна стійкість (resilience), когнітивна безпека, конструктор медіаресурсів, ліцензії Creative Commons, медіаграмотність 2.0, нейромережі, промпт-інжиніринг, синтетична реальність, фактчекінг, цифрова відповідальність педагога, цифрова доказовість, цифрова етика, ШІ-гігієна.		

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛІВ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Зміст модулів	Кількість кредитів ЕКТС	Загальний обсяг годин	Загальний обсяг аудиторних годин	Аудиторні години				Спецкурси	Семинар-практикум	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)
				Лекції	Семинарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні конференції				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Тема 1. Методологічні засади промпт-інжинірингу та логіка формування генеративного контенту		2	2					2			
Тема 2. Конструктор медіаресурсів: від ідеї до інтерактиву		2	2					2			
Тема 3. Механізми верифікації інформації та стратегії забезпечення антикризової стійкості		2	2					2			
<i>Разом</i>		6	6					6			

5. ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Методологічні засади промпт-інжинірингу та логіка формування генеративного контенту

Когнітивно-семантичне моделювання: від базових запитів до професійного конструювання точних текстових команд і налаштування технологічних параметрів візуалізації образів. Культура промпт-інжинірингу та ШІ-гігієна: глибоке розуміння феномену нейромережових «галюцинацій» (фактологічних, бібліографічних, логічних, візуальних) та стратегії їх мінімізації під час створення навчально-виробничого контенту. Впровадження алгоритму безпечного використання штучного інтелекту (Safe AI Usage): захист конфіденційних даних здобувачів освіти, прозоре етичне маркування синтетичних матеріалів та збереження інтелектуальної суб'єктності педагога. Алгоритм конструювання ідеального промпту: практичне застосування методології CRO (Context, Role, Objective) для формулювання чітких дидактичних завдань. Техніки керування генеративними моделями: налаштування системної ролі (System Persona) для обмеження рамками професії, локалізація інформаційної бази (RAG - Context Injection) для роботи виключно з наданими документами та поетапна логічна перевірка (Chain of Thought) для виявлення алгоритмічних помилок у зародку. Формування етичної інтелектуальної екосистеми викладача: інтеграція нейромереж в освітній процес із безумовним дотриманням стандартів академічної доброчесності 2.0 та авторського права (Creative Commons).

Тема 2. Конструктор медіаресурсів: від ідеї до інтерактиву

Стратегія розробки освітнього медіапродукту в закладах професійної освіти: поєднання методичної доцільності, естетичної цінності та інформаційної безпеки через системний алгоритм «Проектування – Верифікація – Адаптація». Життєвий цикл проектування контенту: розробка синопсису, конструювання дидактичного ядра через концепцію (тема та ідея), визначення цільової аудиторії, жанру та хронометражу навчального матеріалу. Лабораторія інтерактивного сторітелінгу: трансформація традиційного статичного посібника в імерсивне навчальне середовище, що забезпечує «ефект присутності» та перетворює процес засвоєння знань з пасивної розповіді на активне «проживання події» здобувачем освіти. Формування «ланцюжка імерсії» за допомогою сучасного цифрового інструментарію: використання платформ візуальної комунікації (Canva,

Visme) для конструювання інклюзивних графічних активів, інтеграція матеріалів в інтерактивні середовища (Genially) для створення квестів та симуляцій, а також організація колективної співпраці у просторах на кшталт Padlet чи Wakelet. Екологічне залучення нейромережових технологій як підсилювачів дидактичної функції: масштабування ідей та текстів (ChatGPT, Claude), високоякісна художня візуалізація (Midjourney, Leonardo.AI), інтеграція III-аватарів (Heygen, D-ID) та аудіоінструментів (Suno, Adobe Podcast) для створення професійних навчально-виробничих медіакейсів нового покоління.

Тема 3. Механізми верифікації інформації та стратегії забезпечення антикризової стійкості

Анатомія цифрової ілюзії та когнітивна безпека: розуміння механізмів гібридної агресії, феномену «економіки уваги» та класифікація дезінформаційних впливів (матриця медіапасток) для захисту свідомості учасників освітнього процесу. Операційні алгоритми верифікації та аналітичного фактчекінгу: перехід від інтуїтивного до інструментального аналізу за допомогою адаптованого до епохи III методу SIFT (Stop, Investigate, Find, Trace) як базового інструмента швидкого реагування. Експертний візуальний аналіз та розширений OSINT: використання технології цифрової доказовості через застосування сервісів реверсивного пошуку (TinEye, Google Lens) для знаходження першоджерел, відстеження еволюції файлів та виявлення III-генерацій. Деконструкція синтетичного відеоконтенту та дипфейків (Deepfakes): лабораторний аналіз мультимедіа за допомогою спеціалізованих розширень (InVID WeVerify) для розбиття відео на ключові кадри, перевірки прихованих метаданих (C2PA, EXIF) та ідентифікації невидимого цифрового втручання. Стратегічні механізми протидії кіберзагрозам: дистантна статична діагностика підозрілих файлів і фішингових посилань в ізольованому віртуальному середовищі (VirusTotal, CheckShortURL, WHOIS) з метою мінімізації ризиків інфікування цифрової інфраструктури ЗПО. Формування інформаційної стійкості (resilience) суб'єктів освітнього процесу: розбудова цілісної екосистеми критичного сприйняття інформації (КСІ), що перетворює педагогічного працівника на справжнього модератора інформаційної безпеки та гаранта чистоти навчально-виробничого контенту.

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

6.1. ТЕОРЕТИЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ЛЕКЦІЇ «МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОМПТ-ІНЖИНІРИНГУ ТА ЛОГІКА ФОРМУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО КОНТЕНТУ»

ТЕМА 1.

1. Когнітивно-семантичне моделювання текстових запитів.
2. Технологічні параметри візуалізації та стабілізації образів.
3. Методика мультимодального синтезу та композиційної побудови проєктів.

Література: 1, 5, 6, 7, 11, 14, 16, 17, 20, 22, 24, 26, 27, 30.

1. Когнітивно-семантичне моделювання текстових запитів.

Когнітивно-семантичне проєктування текстових запитів (промпт-інжиніринг) є системною технологією та мистецтвом конструювання точних лінгвістичних команд для штучного інтелекту, спрямованих на отримання високоякісного, верифікованого та етичного навчально-виробничого контенту (рис.1.1).

Рис. 1.1. Дедуктивний підхід когнітивно-семантичного проєктування текстових запитів.

Цей процес знаменує собою свідому трансформацію діяльності педагогічного працівника — перехід від формулювання спрощених, інтуїтивних запитів до структурованого професійного моделювання цифрових дидактичних об'єктів.

Для того щоб комп'ютерно-генеративні системи набули статусу надійного асистента викладача закладу професійної освіти, а не джерела фактологічних викривлень, проєктування запиту має підпорядковуватися чіткому алгоритму (рис.1.2.).

Рис. 1.2. Побудова концептуальної моделі запиту

Когнітивно-семантична побудова передбачає інтеграцію в структуру промпту таких обов'язкових параметрів:

Активация професійного профілю (System Persona): обмежує алгоритмічну варіативність штучного інтелекту жорсткими рамками конкретної професійної сфери чи дисципліни, коли замість розмитого завдання визначається чіткий контекст діяльності (наприклад: «Дій у ролі провідного фахівця з бібліографії...»).

Локалізація інформаційного базису (RAG - Context Injection): фокусує роботу ШІ не на всьому масиві інтернет-даних, а виключно на верифікованому текстовому масиві, наданому безпосередньо педагогом (фрагменти унормованих посібників, ДСТУ тощо), за допомогою команд на кшталт: «Спираючись виключно на зміст доданої статті, виокремь основні концептуальні тези».

Покрокова логічна валідація (Chain of Thought): спеціальна конструкція запиту, що спонукає нейромережу розгортати розв'язання завдання через послідовні аналітичні етапи, що дозволяє виявити помилку на початковій стадії (наприклад: «Розв'яжи задачу поетапно; перед формулюванням остаточного висновку перевір правильність розрахунків»).

Імператив правомірної відмови (Negative Constraints): базовий інструмент мінімізації ШІ-галюцинацій (генерування неіснуючих фактів),

який передбачає введення жорсткої обмежувальної умови: «У разі браку достовірних даних або невпевненості у факті, зазнач «Інформація відсутня», не вдаючись до вигадкування відомостей».

Регулювання коефіцієнта креативності (Temperature Control): за умови наявності відповідних технічних налаштувань платформи, зниження показника «температури» генерації (до рівня 0.1 або 0.2) трансформувє відповідь нейромережі у максимально лаконічний, точний та фактоцентричний дидактичний матеріал.

Інтертекстуальна крос-верифікація (Cross-Check): проєктування додаткового запиту, орієнтованого на критичне оцінювання нейромережею власного текстового продукту (наприклад: «Здійсни критичний аналіз своєї попередньої відповіді на предмет виявлення фактологічних похибок; верифікуй чинність згаданих нормативно-правових актів»).

Практичний вимір когнітивно-семантичного проєктування яскраво ілюструє різницю між репродуктивним та професійним підходами. Замість типового базового пром프트 (наприклад: «Напиши план уроку з електротехніки»), фахово змодельований запит має такий вигляд: «Ти викладач професійно-теоретичного курсу. Склади план 45-хвилинного заняття для здобувачів освіти закладу професійної освіти на тему «Послідовне з'єднання провідників». Інтегруй методику перевернутого навчання. Передбач 5-хвилинний блок для експрес-контролю знань за допомогою інтерактивного квізу. Результат представ у вигляді структурованого маркованого списку».

У процесі такого проєктування педагогічний працівник має безперервно застосовувати рефлексивний інтерфейс – механізм внутрішнього експертного редагування. Конструюючи навчальний матеріал, наставник послідовно перемикається між трьома основними когнітивними ролями:

- творець (ініціює концептуальну ідею та формулює первинне завдання для ШІ);
- детектив (критично аналізує згенеровані системи даних на предмет достовірності та відповідності об'єктивним науково-технічним законам);
- редактор (коригує та оптимізує лінгвістичний запит, додаючи необхідні уточнення) (рис.1.3.).

Рис. 1.3. Концептуальна модель та цикл створення етичного освітнього медіаконтенту

Саме такий методологічний підхід гарантує, що фінальний освітній медіапродукт буде не лише візуально довершеним, але й безпечним для безпосереднього залучення у навчально-виробничий процес закладу професійної освіти.

2. Технологічні параметри візуалізації та стабілізації образів.

Еволюція наочності у професійній освіті ознаменовує собою принциповий перехід від репродуктивного ілюстрування чи спрощеного естетичного оздоблення навчальних матеріалів до цілеспрямованого проєктування дизайну освітнього досвіду. Ключовою парадигмою цього процесу постає конструювання екологічного, безбар'єрного та захищеного медіапростору, мінімізація когнітивного навантаження на здобувачів освіти та моделювання психологічно комфортного цифрового контенту (рис.1.4).

Рис. 1.4. Технічні параметри управління якістю візуалізації

Для створення високоякісного, дидактично спроможного навчально-виробничого ресурсу сучасному викладачу закладу професійної освіти необхідно враховувати таку систему взаємопов'язаних технологічних параметрів:

- візуальна акцентуація та архітектурна багатошаровість кадрів, що передбачає складну композиційну побудову екранного простору шляхом інтеграції динамічних титрів, інтерактивних маркерів та графічних вказівок, які чітко фокусують увагу учнівської молоді на вузлових вузлах обладнання, прихованих механізмах або конкретних етапах технологічного циклу, трансформуючи статичне зображення чи відеоряд у завершену візуальну інструкцію;
- цифровий композитинг та моделювання ефекту присутності, які реалізуються через залучення технологій маскування об'єктів, візуальних ефектів (VFX) та хромакею (Chroma Key) для відтворення на екрані складних виробничих ситуацій чи внутрішньосистемних процесів усередині агрегатів, безпосередня фіксація яких у навчальних майстернях є фізично неможливою або небезпечною для життя та здоров'я;
- інклюзивна фільтрація візуального контенту, що вимагає під час роботи з платформами візуальної комунікації (як-от Canva чи Visme) обов'язкового застосування шрифтових гарнітур без засічок (sans-serif), дотримання правил універсального дизайну та налаштування кольірних шаблонів із високим рівнем контрастності, що оптимізує сприйняття інформації особами з різними нозологіями та когнітивними потребами;
- штучно-генеративна стабілізація та художнє моделювання, що полягають в екологічному використанні нейромереж (Midjourney, DALL-E 3, Leonardo.AI) для створення унікальних високоточних ілюстрацій за умов браку автентичних фотоматеріалів, причому залучення систем, навчених на ліцензованих базах даних, повністю нівелює ризики порушення норм авторського права та вимог академічної доброчесності;
- синтез динамічних образів та 3D-аватарів, який передбачає застосування сервісів генерації віртуальних доповідачів (HeyGen, D-ID) для «оживлення» постатей видатних науковців чи новаторів виробництва, а також використання генераторів реалістичних короткометражних кліпів (на зразок Luma Dream Machine) для створення високопрофесійного рухомого фону;
- адаптивний рендеринг та кросплатформна оптимізація, що виступають фінальним технічним параметром і забезпечують безперешкодне відображення створеного дидактичного продукту на різноманітних пристроях здобувачів освіти (від смартфонів до інтерактивних панелей)

завдяки підтримці сучасних кодеків стиснення (AVC/HEVC) з апаратним прискоренням без втрати якості деталізації (рис.1.5.).

Рис. 1.5. Алгоритм побудови мультимодального об'єкту

У своїй цілісній сукупності окреслені технологічні параметри дозволяють педагогічному працівнику професійної школи створювати естетично довершені, технічно оптимізовані та дидактично вивірені медіаресурси, що сприяють тривалій концентрації уваги сучасної молоді та забезпечують глибоке ментальне занурення у специфіку обраної професії.

3. Методика мультимодального синтезу та композиційної побудови проєктів.

У сучасній дидактичній науці трансформація лінійного, статичного навчального матеріалу в динамічні візуальні системи розглядається як ключовий напрям модернізації професійної освіти. Перехід від традиційного текстоцентричного викладу до мультимодального сторітелінгу – проєктування дидактичного наративу через синергію різних каналів сприйняття, стає провідним чинником активізації пізнавальної самостійності здобувачів освіти та значного підвищення щільності засвоєння знань. У практичній діяльності педагогічного працівника закладу професійної освіти зазначена методологія розкривається через систему таких взаємопов'язаних компонентів:

- багатшарова архітектурна побудова кадру, що визначає загальну композиційну структуру проєкту та передбачає перехід до складного моделювання слайда чи екранного простору, де інтегровані текстові титри, статичні та рухомі графічні маркери чітко диференціюють увагу учнівської

молоді, фокусуючи її на ключових вузлах обладнання або покрокових етапах технологічного циклу, що перетворює базовий медіафайл на завершену професійну візуальну інструкцію з чіткими смисловими акцентами;

- аудіовізуальна синергія та мультимодальний синтез, що виявляються у гармонійному поєднанні та взаємопроникненні візуального ряду й акустичної структури дидактичного проєкту, коли педагог здійснює цілеспрямовану інженерію звукового супроводу, від налаштування інтелектуального шумозаглушення та вирівнювання амплітудно-частотних характеристик дикторського тексту до оперативного керування швидкістю відтворення для детального аналізу виробничих мікропроцесів, що забезпечує естетичну цілісність матеріалу та формує екологічний контент із мінімальним рівнем когнітивного навантаження;

- імерсивна архітектура та інтерактивне моделювання сценаріїв, у межах яких для інтеграції різнорідних форматів і модальностей залучається передовий інструментарій візуальної комунікації, де платформи Genially або Padlet виступають інструментами створення нелінійних траєкторій вивчення матеріалу та гарантують глибоке ментальне занурення майбутнього фахівця у сутність досліджуваної теми, а сервіси на зразок Canva дозволяють вибудувати уніфікований, професійно орієнтований візуальний код усього цифрового продукту;

- композиційний синтез через дидактичний сценарій, що виступає стрижневим механізмом координації всіх елементів медіапродукту, об'єднуючи у триєдину систему сюжетну лінію (побудовану навколо вирішення реального виробничого кейсу або професійної виробничої ситуації), відеосупровід (актуалізований за допомогою графічного підкреслення деталей) та аудіоряд (наративне коментування та збалансоване фонове звукове оформлення)(рис.1.6.).

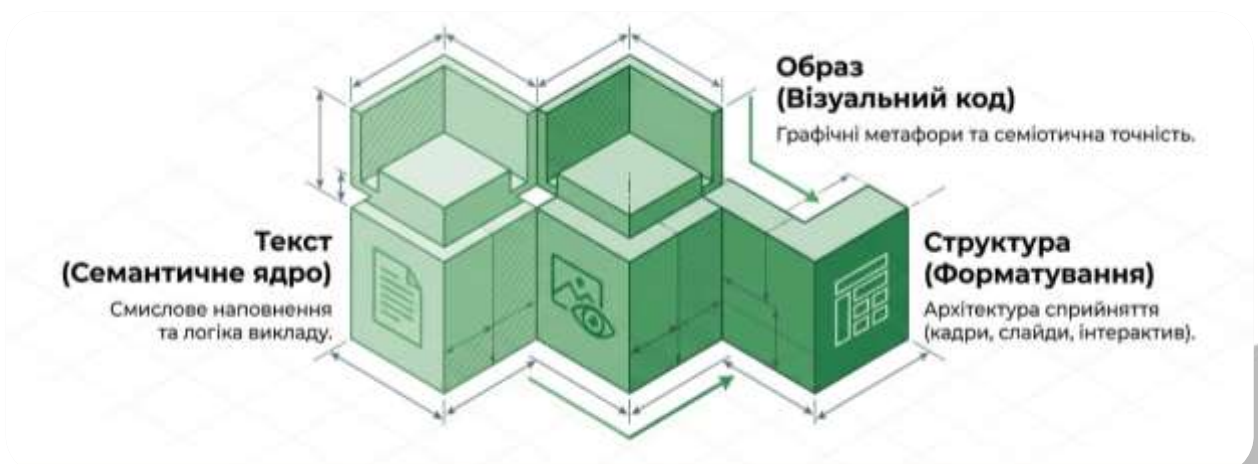

Рис. 1.6. Фундамент мультимодального підходу

Головна цінність впровадження мультимодального сторітелінгу полягає в тому, що цей підхід виступає надійним гарантом підпорядкування технічної досконалості цифрового матеріалу виключно стратегічній дидактичній меті (рис.1.7.).

Рис. 1.7. Конструктивні складові мультимодального об'єкту

Кожне проєктне рішення педагога, від інтеграції триггеру чи інтерактивної гіпервласивості до тонкого налаштування акустичного тла, стає усвідомленим кроком до конструювання безпечного, цілісного та розвивального електронного освітнього середовища, завдяки якому здобувач освіти трансформується з пасивного споживача інформаційних потоків на суб'єкта та активного учасника сучасного навчально-виробничого процесу.

6.2 МАТЕРІАЛИ ТА ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

6.2.1. КОНСТРУКТОР МЕДІАРЕСУРСІВ: ВІД ІДЕЇ ДО ІНТЕРАКТИВУ

ТЕМА 2.

Питання для обговорення семінарського заняття

1. Конвергенція медіанавичок: від детекції викривлень до стратегічного креативу
2. Практикум мультимодального проєктування: дидактичний потенціал інтерактивних сервісів
3. Інтелектуальна екосистема: культура цитування 2.0 та цифрова репрезентація результатів

Література: 3, 4, 5, 9, 10, 12, 13, 15, 19, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 30.

1. Конвергенція медіанавичок: від детекції викривлень до стратегічного креативу.

Концептуальний простір феномену «Конвергенція медіанавичок» обґрунтовує ключовий етап еволюційної трансформації професійної компетентності сучасного педагогічного працівника закладу професійної освіти (рис.2.1.)

Рис. 2.1. Ключові складові конвергенції медіанавичок

Феномен конвергенції (дидактичного злиття) визначає перехід від пасивної інформаційної пропедевтики до проактивного моделювання безпечного цифрового простору, коли інструментальні системи, що раніше залучалися виключно для детекції маніпуляцій, фейків та синтетичних спотворень, стають фундаментальним базисом для професійного проєктування якісного навчального контенту (рис.2.2).

Рис. 2.2. Структура оновлення: 3 рівні медіатрансформації

Цей процес зумовлює зміну професійних ролей педагога, від позиції аналітика-критика (орієнтованого на фільтрацію нерелевантних інформаційних потоків) до статусу архітектора-креатора, який на основі верифікованих даних конструє безпечне, резистентне до деструктивних впливів електронне освітнє середовище через послідовну реалізацію триєдиного когнітивного алгоритму: аналіз → синтез → стратегія (рис.2.3.).

Рис. 2.3. Алгоритм реалізації рефлексивного інтерфейсу

Матриця інтегральної трансформації захисних медіанавичок у творчі інструменти розкривається через такі вектори:

- конвертація навичок зворотного пошуку зображень (Reverse Image Search) у технологію автентичного візуального сторітелінгу, де досвід ідентифікації першоджерел та відстеження каналів дистрибуції графіки трансформується у здатність створювати унікальні авторські колажі, інфографіку та проєктні візуальні матеріали, що мають високий рівень унікальності й не мають прямих аналогів у глобальній мережі;
- перехід від експертного криміналістичного аналізу медіафайлів (InVID Forensic Analysis) до професійного технічного монтажу й композитингу, коли вміння виявляти сліди когнітивно-семантичного втручання, штучного рендерингу чи дипфейків переростає у здатність самостійно моделювати високоякісний освітній відеоконтент із філігранним накладанням шарів, застосуванням інструментів візуальних ефектів (VFX) та точним керуванням хромакеєм (рис.2.4).

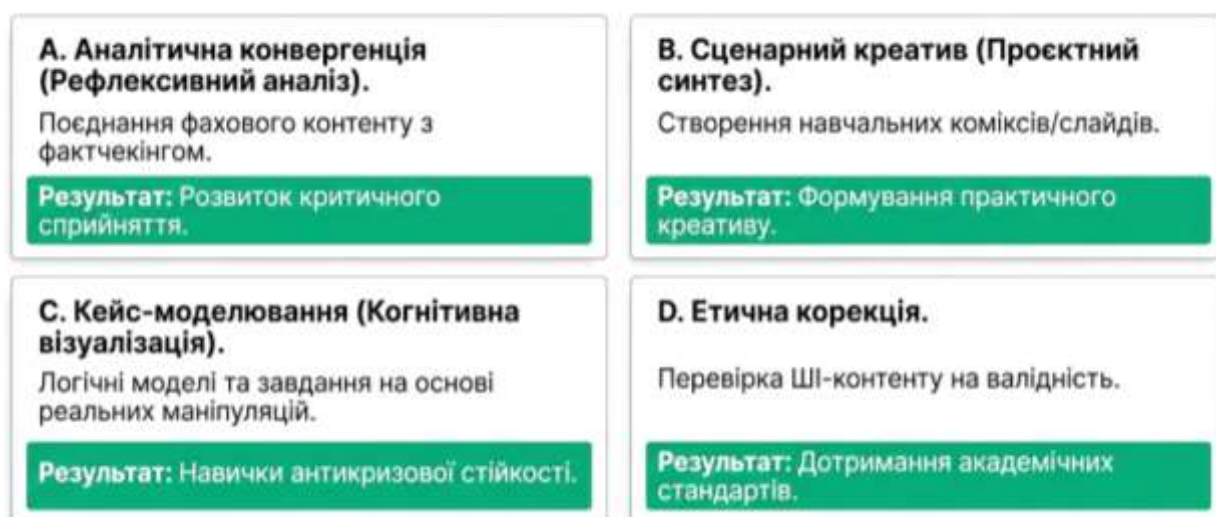

Рис. 2.4. Матриця стратегій інфомедійної грамотності

Вищою формою розвитку медіакомпетентності педагога-дизайнера постає стратегічний креатив, що визначається як спроможність не просто генерувати візуально привабливі дидактичні об'єкти, а проєктувати цілісні навчальні медіапродукти із вбудованим імунітетом до недовіри.

Реалізація цього завдання спирається на такі фундаментальні принципи:

- імператив превентивної верифікації інформаційної бази, що передбачає створення авторського контенту в такий спосіб, який повністю нівелює потребу здобувача освіти звертатися до сторонніх пошукових систем для

перевірки достовірності даних, завдяки безпосередній інтеграції посилань на першоджерела, унормовані документи, ДСТУ або прозорому заліченню використаних текстових промптів у саму структуру дидактичного проєкту;

- дидактичний дизайн через аналіз алгоритмічних похибок, що полягає у навмисній демонстрації учнівській молоді процесу конструювання матеріалу (зокрема, з фіксацією моментів фактологічних галюцинацій та логічних збоїв штучного інтелекту), з метою формування у майбутніх кваліфікованих робітників навичок критичного аналізу та детекції помилок на основі реального практичного досвіду;

- етичне лідерство та корпоративна ШІ-гігієна, які спрямовані на впровадження в освітній процес культури обов'язкового прозорого маркування інформаційних продуктів, що дозволяє чітко диференціювати межі між особистісним експертним внеском автора-педагога та результатами нейромережових генерацій.

Узагальнюючим підсумком конвергенції медіанавичок є трансформація медіаграмотності з обмеженого набору інструментів викриття маніпуляцій у стійкий спосіб професійного мислення. Сучасний педагогічний працівник закладу професійної освіти постає як еталонне джерело верифікованих знань, створюючи освітній контент такої етичної прозорості та технічної якості, на тлі якого будь-які прояви деструктивного медійного тиску стають миттєво очевидними для всіх суб'єктів освітнього процесу.

2. Практикум мультимодального проєктування: дидактичний потенціал інтерактивних сервісів.

Концептуальний вектор мультимодального проєктування зосереджений на стратегічному переході від лінійного, статичного подання навчального матеріалу до комплексного конструювання високотехнологічної «Екосистеми занурення». У центрі науково-методичного пошуку постає імерсивна методика, де сучасні онлайн-інструменти виступають не ізольованими візуальними елементами, а функціональними деталями єдиного дидактичного конструктора для створення глибокого, психологічно безпечного навчального досвіду (дизайну досвіду).

За такої умови педагогічний працівник закладу професійної освіти трансформується з репродуктивного транслятора інформації (лектора) в архітектора-креатора безбар'єрного цифрового простору (рис.2.5).

Рис. 2.5. Арсенал медіамайстерні: компаративна характеристика сервісів

Дидактичний потенціал сучасних вебсервісів розкривається через ієрархічну класифікацію цифрового інструментарію відповідно до функціональних рівнів розвитку критичного мислення та діяльності здобувачів освіти:

- інструменти візуальної комунікації та універсального дизайну (емоційний рівень імерсії), що реалізуються під час роботи з платформами Canva, Visme або Adobe Express, де дидактичний потенціал полягає у формуванні інклюзивного медіапростору шляхом імперативного використання шрифтових гарнітур без засічок (sans-serif), тонкого налаштування параметрів колірної контрастності для суттєвого зниження когнітивного навантаження та залучення легальних графічних активів для трансляції автентичного культурного коду;
- інтерактивна архітектура та технології нелінійного моделювання (діяльнісний рівень імерсії), які базуються на застосуванні середовищ Genially, ThingLink або H5P для конструювання розгалужених сценаріїв, імерсивних виробничих симуляторів, вебквестів та навчальних лонгвідів, де майбутній фахівець набуває суб'єктності та можливості безпосередньо впливати на перебіг дидактичних подій за логічною схемою «вибір – наслідок», трансформуючись із пасивного глядача на активного суб'єкта пошуку рішень;
- гейміфікований практикум та системи оперативного моніторингу (тренувальний рівень імерсії), що впроваджуються через сервіси LearningApps, Wordwall чи Quizizz, які забезпечують ефект гейміфікованої фасилітації освітнього процесу, коли рутинний контроль знань або первинне закріплення матеріалу перетворюються на безпечну ігрову взаємодію, що миттєво генерує автоматизований зворотний зв'язок та мінімізує рівень

психологічної тривожності перед підсумковим тестуванням;

- мережева взаємодія та когнітивно-соціальне проєктування (рівень інтегрального хабу), що організуються на базі віртуальних платформ спільної діяльності Padlet, Miro або Wakelet з метою розгортання простору для колективного моделювання, командних OSINT-досліджень та крос-верифікації даних, у результаті чого зусиллями учнівської молоді формується корпоративна база верифікованих знань («біла бібліотека джерел»)(рис.2.6).

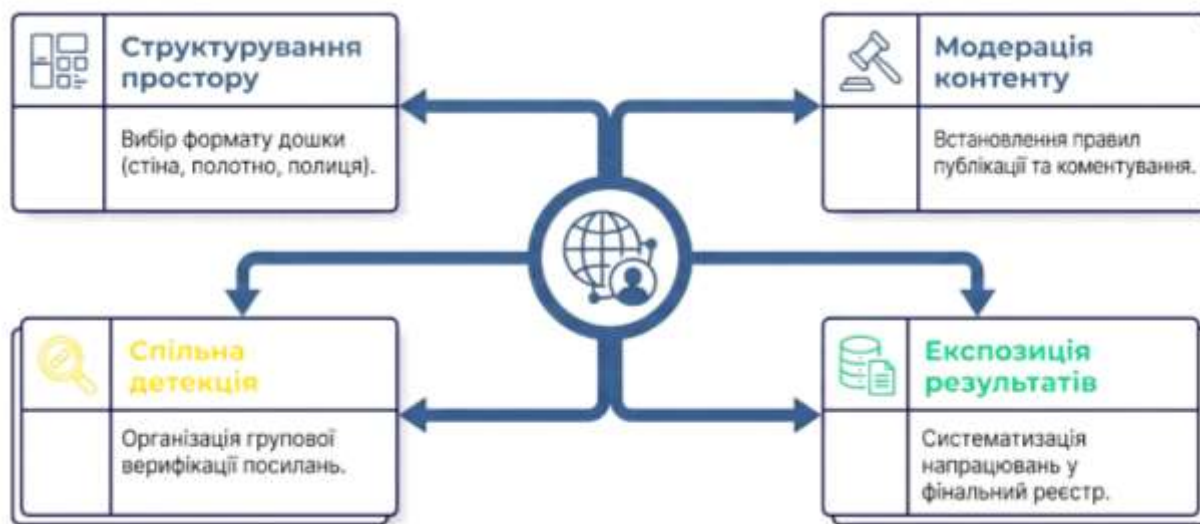

Рис. 2.6. Алгоритм побудови колективного середовища

Стрижневим практичним елементом підготовки викладача професійної школи виступає інтеграційна технологія «Ланцюжок імерсії».

На цьому етапі педагогічні працівники опановують алгоритми синергетичного поєднання окремих вебсервісів у цілісний, безперервний операційний цикл:

- на першому етапі в середовищі Canva конструюється унікальний візуальний актив (наприклад, графічне зображення вузла обладнання із прихованою, навмисно згенерованою за допомогою штучного інтелекту фактологічною похибкою), що виступає в ролі первинного когнітивно-емоційного триггеру;
- на другому етапі створений візуальний об'єкт інтегрується в інтерактивне середовище Genially, де на його основі проєктується евристичне завдання на детекцію цієї алгоритмічної помилки, що забезпечує глибоке розумові занурення здобувачів освіти у сутність проблеми;
- на заключному етапі результати критичного аналізу, власні висновки та верифіковані докази учнівська молодь колегіально публікує на віртуальній дошці Padlet, що дозволяє відпрацювати навички командної рефлексії, крос-чеку та захисту інформаційного імунітету.

У результаті системного освоєння цих принципів педагогічний працівник закладу професійної освіти здобуває стійкі компетентності щодо проєктування авторських етичних медіакейсів та імерсивних об'єктів, які повністю адаптовані до специфіки сприйняття інформації сучасною молоддю та актуальних вимог модернізації професійної освіти України.

3. Інтелектуальна екосистема: культура цитування 2.0 та цифрова репрезентація результатів

Забезпечення правової чистоти, автентичності та валідності освітнього контенту постає фундаментальною вимогою, що дозволяє викладачу виступати не лише розробником, а й гарантом якості, безпеки та нормативної відповідності електронного навчального середовища.

Окреслений процес розгортається через два ключові вектори:

- культура цитування 2.0 та впровадження Протоколу технологічної прозорості, що визначають не штучне обмеження чи заборону на залучення сторонніх медіаматеріалів або інструментів штучного інтелекту, а глибоке засвоєння методології ліцензування та правил цифрового етикету, які вимагають чіткого розмежування особистісного інтелектуального внеску педагога, запозичених науково-технічних даних та контенту, згенерованого комп'ютерно-генеративними системами на основі уніфікованого алгоритму ТАДЛ;
- цифрова репрезентація результатів діяльності та конструювання індивідуального портфоліо, що знаменує собою фінальну стадію професійної трансформації викладача, коли в умовах тотальної цифровізації освіти статичні форми звітності трансформуються в динамічну багатокomпонентну екосистему – «цифровий двійник» фахових компетентностей педагогічного працівника.

У межах реалізації Протоколу технологічної прозорості, уніфікований алгоритм маркування цифрових об'єктів ТАДЛ передбачає послідовну фіксацію таких параметрів:

- назва (Title), що забезпечує ідентифікацію дидактичного об'єкта або лаконічний опис його функціонального змісту;
- автор (Author), що визначає суб'єкта створення матеріалу, причому за умов штучно-генеративного походження контенту відкрито зазначається конкретний розробник та версія моделі штучного інтелекту;
- джерело (Djerelo), що містить пряме гіперпосилання на оригінальний веблінк ресурс або зафіксований когнітивно-семантичний запит (промпт), за яким було здійснено генерацію;

- ліцензія (License), що вказує на конкретний тип правового регулювання використання об'єкта (переважно відкриті ліцензії Creative Commons) або містить дисклеймер про штучно-генеративне походження матеріалу (рис.2.7.).

	CC BY (Attribution): Дозволяє копіювання за умови згадки автора. (Основні освітні матеріали).
	CC BY-NC (Non-Commercial): Тільки для некомерційних освітніх цілей. (Навчальні проекти та курси).
	CC BY-ND (No-Derivatives): Заборона на внесення змін у ресурс.
	CC BY-SA (Share Alike): Поширення на тих самих умовах.

Рис. 2.7. Типологія ліцензій Creative Commons

Така детальна атрибуція повністю нівелює анонімність цифрового простору, мінімізує репутаційні ризики щодо проявів академічного плагіату та на власному прикладі транслює здобувачам освіти засадничі принципи академічної доброчесності.

Архітектура сучасного цифрового портфоліо викладача закладу професійної освіти, створеного у форматі вебсторінки (на базі Canva Sites) або інтерактивного середовища (на базі Genially), логічно інтегрує такі структурні блоки:

- професійна візитівка (Intro), яка містить персонально-ідентифікаційні дані, педагогічне кредо та візуалізовану інструментальну систему цифрових навичок викладача;
- екосистема авторських навчальних матеріалів, що об'єднує активні покликання на розроблені електронні курси, цифрові робочі зошити та інтерактивні опорні плакати;
- лабораторія імерсивних медіакейсів, яка презентує кращі зразки практико-орієнтованих завдань, відеоінструкцій та квестів на верифікацію даних, адаптованих до потреб професійно-теоретичної підготовки;
- реєстр академічної доброчесності, що містить сертифікаційні документи, науково-методичні публікації та розробки з бездоганним та етично коректним маркуванням джерел;
- моніторинг результативності та рефлексивний інтерфейс, де

акумулюється зворотний зв'язок від суб'єктів освітнього процесу (відгуки, результати кваліфікаційних зрізів) та відображається здатність викладача до безперервного професійного самоаналізу (рис.2.8.).

Рис. 2.8. Експозиція професійної трансформації

Опанування цього вектору дозволяє педагогічному працівнику закладу професійної освіти трансформувати власні дидактичні напрацювання у захищений, капіталізований інтелектуальний продукт. Створення репрезентативного портфолію, побудованого на принципах бездоганної академічної чистоти, суттєво підсилює професійний авторитет викладача та дозволяє йому ефективно масштабувати та дистрибутувати свій досвід у глобальних освітніх мережах.

6.2 МАТЕРІАЛИ ТА ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

6.2.2. МЕХАНІЗМИ ВЕРИФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОЇ СТІЙКОСТІ

ТЕМА 3

Питання для обговорення семінарського заняття

1. Аналітичні моделі ідентифікації цифрових ілюзій та класифікація дезінформаційних впливів
2. Операційні алгоритми верифікації достовірності та інструментальний пошук першоджерел
3. Стратегічні механізми протидії кіберзагрозам та побудова антикризової стійкості

Література: 1, 5, 6, 7, 11, 14, 16, 17, 20, 22, 24, 26, 27, 30.

1. Аналітичні моделі ідентифікації цифрових ілюзій та класифікація дезінформаційних впливів.

Теоретико-методологічний базис ідентифікації цифрових ілюзій та класифікація дезінформаційних впливів визначає перехід від репродуктивного сприйняття інформаційних потоків до комплексного дослідження нейропсихологічних закономірностей та архітектури сучасного медіапростору (рис.3.1).

Рис. 3.1. Алгоритм деконструкції медіапастки

Ключовий дидактичний імператив полягає в усвідомленні педагогічними працівниками того факту, що сучасні деструктивні медіатехнології спрямовані не на компрометацію технічних систем, а на ураження когнітивної сфери людської психіки шляхом експлуатації її природних еволюційних вразливостей (рис.3.2.).

Цифрова ілюзія	Візуальна підміна реальності, діпфейки.	Загроза: Високий (критичний)
Наративна маніпуляція	Викривлення фактів через зміну контексту.	Загроза: Середній (системний)
Кібершахрайство	Соціальна інженерія для збору даних.	Загроза: Високий (фінансовий/репутаційний)
Емоційний спам	Масове поширення панічних/провокативних тез.	Загроза: Низький (дестабілізуючий)

Рис. 3.2. Матриця класифікації медіапасток

Стратегічний напрям розгортається через взаємодію двох комплементарних структурних компонентів:

- анатомія цифрової ілюзії та психофізіологічна діагностика стану деструктивного інформаційного навантаження;
- типологічний спектр дезінформаційних загроз та дидактична матриця медіапасток у професійній освіті (рис.3.3).

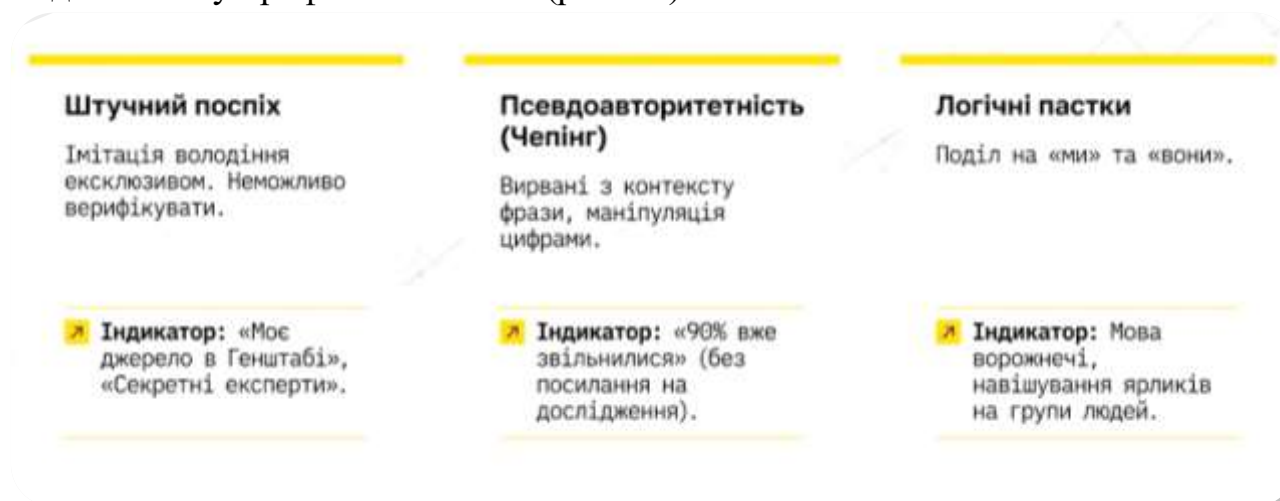

Рис. 3.3. Патерни маніпуляцій: аналіз деструктивного коду

У межах першої складової детально аналізується феномен «цифрової ілюзії» – деструктивного психоемоційного стану, за якого інтенсивне споживання інформаційного контенту формує хибне уявлення про рівень власної компетентності, але фактично призводить до глибокого виснаження інтелектуальних ресурсів педагога.

Розгортання цього стану зумовлене дією таких психотехнічних механізмів:

- актуалізація когнітивних упереджень, що виявляється в прагненні психіки до мінімізації енергетичних витрат, унаслідок чого відбувається автоматичне залічення та схвалення тієї інформації, яка релевантна вже сформованим стереотипам та суб'єктивним установкам індивіда;
- алгоритмічна сегрегація освітнього простору (феномен ехо-камер та інформаційних бульбашок), що забезпечується прогностичними алгоритмами соціальних мереж, які ізолюють педагогічного працівника в штучно монохромному контентному середовищі, поглиблюючи ілюзію тотальної однастайності та викривлюючи об'єктивне сприйняття реальності;
- афективна домінанта та емоційна дестабілізація (когнітивне захоплення мигдалеподібного тіла), що реалізуються через спрямування деструктивного контенту безпосередньо на лімбічну систему індивіда для блокування функцій раціонального мислення та стимулювання імпульсивного поширення панічних або неверифікованих матеріалів у корпоративні навчальні чати;
- технологічна мімікрія та штучно-генеративна симуляція, що базуються на застосуванні генеративного штучного інтелекту (синтетичних медіа та дипфейків) для конструювання візуальних чи аудіальних образів, які за своєю реалістичністю є невіддільними від автентичних виступів експертів або реальних виробничих подій.

Результатом тривалого впливу зазначених механізмів є симптоматика цифрового вигорання викладача, що виявляється у формі інформаційного шоку (паралічу проактивної діяльності), деконцентрації уваги (втрати здатності до продуктивного проєктування дидактичних матеріалів) та системної емоційної реактивності.

Друга складова структурує інформаційні загрози за критерієм градієнту потенційної шкоди (модель Клер Вордл), диференціюючи їх на такі ієрархічні рівні:

- місінформація, що трактується як ненавмисна фактологічна похибка, за якої суб'єкт поширює недостовірні відомості, щиро вірячи в їхню автентичність, за повної відсутності деструктивного умислу (зокрема,

трансляція в медіагрупах закладу застарілих нормативно-правових актів чи неактуальних інструктивних листів);

- дезінформація, що виступає як цілеспрямована інформаційна зброя і являє собою повністю сфабрикований, штучно змодельований контент, створений з метою маніпулювання суспільною свідомістю, поширення панічних настроїв або дестабілізації управління освітньою системою;
- малінформація, що базується на використанні реальних, автентичних фактів, які, проте, піддаються штучній семантичній реконтекстуалізації або публікуються з єдиною метою – нанесення прямої репутаційної шкоди суб'єкту, деструктивного втручання в особистісний простір чи розголошення чутливих персональних даних.

Концептуальним підсумком опанування цього вектору постає перехід педагогічного працівника до стану стійкої когнітивної гігієни та інформаційного імунітету. Осмислюючи закони алгоритмізації медіапростору та специфіку маніпулювання дофаміновими реакціями, викладач закладу професійної освіти трансформується з пасивного ретранслятора інформаційного потоку в усвідомленого модератора безпечного дидактичного середовища, який демонструє зразки відкладеної реакції на шок-контент та конструє екологічний інформаційний простір для всіх суб'єктів освітнього процесу.

2. Операційні алгоритми верифікації достовірності та інструментальний пошук першоджерел.

Методологічний простір операційних алгоритмів верифікації спрямований на реконфігурацію професійної діяльності педагогічного працівника закладу професійної освіти та його перехід від репродуктивного споживання інформації до експертно-аналітичного моделювання.

Провідна ідея цього етапу базується на впровадженні концепту «критичного дефолту» в умовах інтенсивного розвитку генеративних технологій, що передбачає апріорне сприйняття будь-якого цифрового об'єкта як синтетичного, штучно змодельованого або маніпулятивного, доки його автентичність не буде верифікована за допомогою спеціалізованого інструментарію відкритої розвідки (OSINT) (рис.3.4).

Рис. 3.4. Практична OSINT-медіаграмотність у дії

Теоретико-практична структура медіаграмотності 2.0 розкривається через інтеграцію передових мисленнєвих стратегій та прикладних технічних сервісів у межах таких взаємопов'язаних векторів:

- адаптований алгоритм SIFT як філософська та методологічна основа латерального аналізу інформаційних масивів;
- прикладний інструментальний комплекс та функціонування OSINT-лабораторії сучасного педагога.

У межах першого вектора вивчається модифікований операційний алгоритм SIFT (за методологією Майка Колфілда), який виступає базовим регулятором інформаційної гігієни та розгортається через послідовну реалізацію таких процедур:

- фіксація та зупинка (Stop), що спрямована на блокування первинної психоемоційної реакції та когнітивного дисонансу індивіда, коли виявлення надмірної експресії, латентного заклик до паніки або візуальної бездоганності медіафайлу стає тригером для припинення взаємодії з контентом та накладання повної заборони на його подальшу дистрибуцію;
- експертна діагностика джерела (Investigate), яка передбачає комплексне дослідження цифрового профілю автора або ретранслятора інформації з метою виявлення ознак штучної генерації акаунту, залучення нейромережових аватарів або виявлення аномально короткого життєвого циклу облікового запису;
- триангуляція інформації (Find), що полягає у верифікації зафіксованого факту через метод зіставлення даних у незалежних офіційних реєстрах, нормативних базах та авторитетних медіаресурсах, що належать до верифікованого «білого списку» джерел;

- контекстуальний трекінг першоджерела (Trace), орієнтований на ретроспективне відновлення первинного семантичного та просторово-часового середовища, в якому досліджуваний медіафайл був опублікований уперше (рис.3.5.).

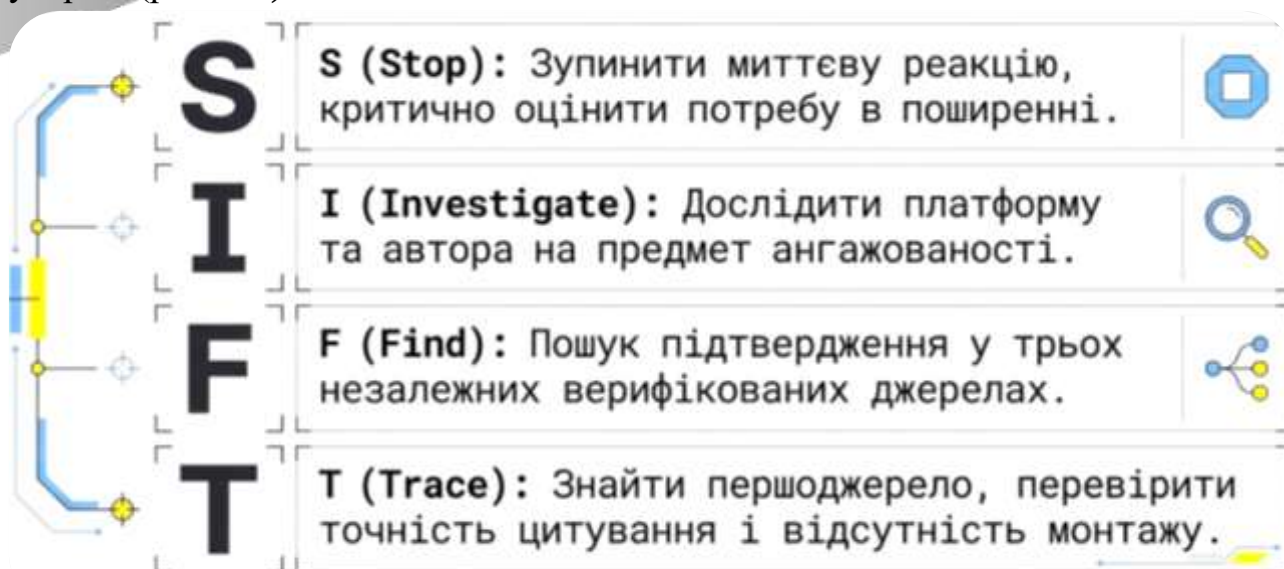

Рис. 3.5. Протокол SIFT: верифікація інформаційного потоку

Другий вектор МІГ 2.0 фокусується на формуванні практичних навичок роботи зі спеціалізованим пакетом легального вебсервісного інструментарію, структурованого за напрямками аналітичної діяльності:

- цифрова археологія та піксельний аналіз статичних зображень (за допомогою сервісів TinEye та Google Lens), що залучаються для експертизи графічного контенту не за текстовими метаданими, а шляхом ідентифікації конфігурації піксельних масивів, що дозволяє виявляти факти штучного кадрування (Cropping), локального ретушування чи дописування деталей, а також встановлювати точну дату первинної індексації файлу в глобальній мережі;
- гістологічне дослідження та судово-медична експертиза відеоконтенту (на базі професійного плагіну InVID WeVerify), що є провідним інструментом детекції складних синтетичних деструкцій завдяки декомпозиції відеопотоку на опорні статичні кадри (Keyframes) для їхнього подальшого пошуку, проведенню Forensic-аналізу цифрового шуму з метою виявлення прихованого монтажу або дипфейк-впроваджень, а також автоматичному вилученню прихованих метаданих (EXIF, GPS-координат);
- технічний аудит безпеки та експертиза мережевих покликань (через інструменти VirusTotal, WHOIS, CheckShortURL), що забезпечують дистанційне сканування підозрілих об'єктів в ізольованому хмарному

середовищі для визначення дати реєстрації доменних імен (з метою превенції фішингових атак), дешифрування скорочених URL-адрес та гарантування інфекційної безпеки електронного освітнього простору закладу (рис.3.6).

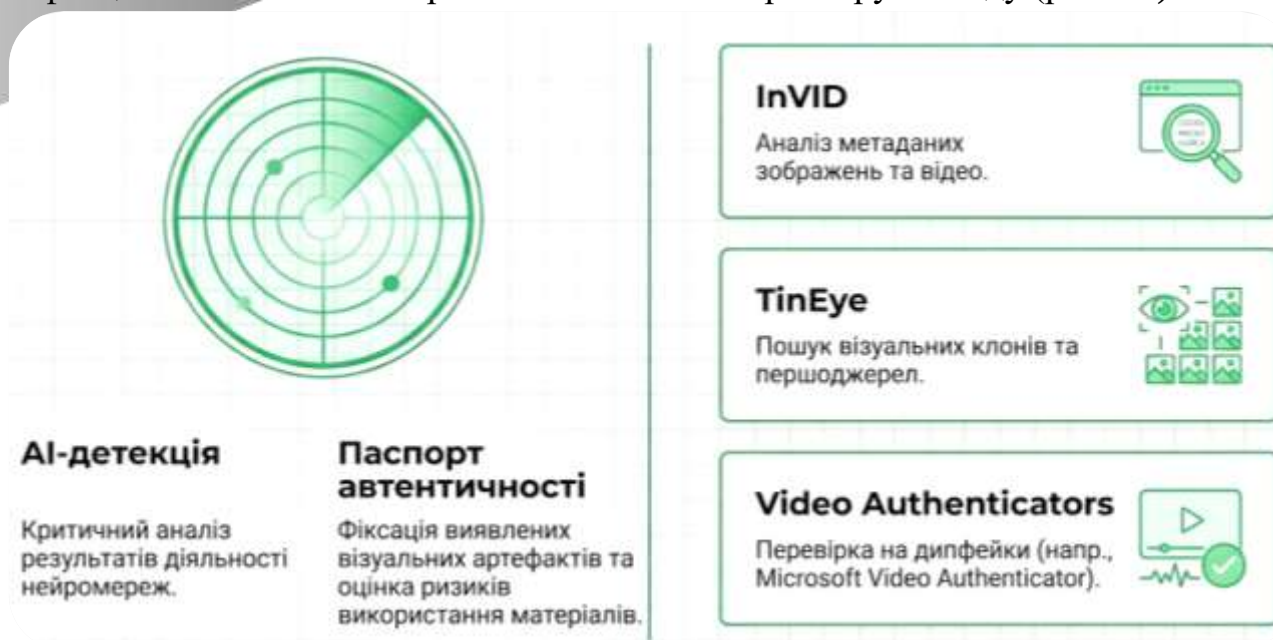

Рис. 3.6. Інструментальна перевірка: паспорт автентичності

Системне впровадження зазначеного інструментарію трансформуватиме опрацювання навчально-методичних матеріалів у повноцінне наукове дослідження. Здобувачі освіти отримують наочні, технічно обґрунтовані докази інформаційних викривлень, що формує у майбутніх кваліфікованих робітників стійкий когнітивний імунітет, тоді як сам педагогічний працівник виступає авторитетним технічним та інтелектуальним фільтром, що гарантує функціонування освітнього середовища найвищого рівня довіри.

3. Стратегічні механізми протидії кіберзагрозам та побудова антикризової стійкості.

Окреслений вектор є кульмінаційним етапом у формуванні безпечного, інклюзивного та безбар'єрного освітнього середовища закладу професійної освіти та спрямований на озброєння педагогічного працівника комплексними стратегіями проактивного захисту та збереження ментального здоров'я й психоемоційної стабільності суб'єктів освітнього процесу в умовах системних інформаційно-психологічних криз (рис.3.7.).

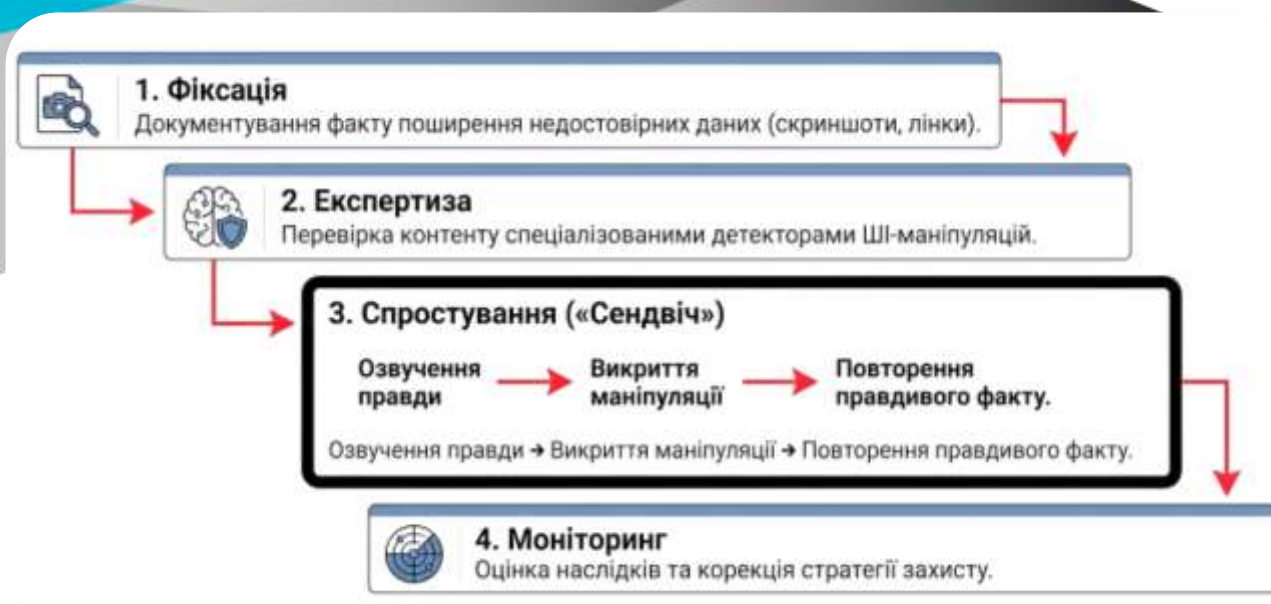

Рис. 3.7. Алгоритм антикризового реагування на інформаційну атаку

Методологічна структура антикризової стійкості синергетично поєднує інструменти технічної кібербезпеки із глибокими механізмами психологічної саморегуляції, розгортаючись через два ключові вектори:

- технічний щит та опанування інструментарію протидії кібершахрайству й фішинговим інтервенціям в освітньому просторі;
- ментальний щит та розбудова інформаційно-когнітивної стійкості (резильєнтності) як базового чинника профілактики професійного вигорання викладача.

У межах першого вектора увага акцентується на захисті цифрових каналів комунікації (зокрема корпоративних месенджерів та електронних платформ) від деструктивних кібератак, соціальної інженерії та фішингу на основі протоколу безпеки «Інструменти перед Кліком» (Tools before Click) та філософії всеукраїнського проєкту кіберполіції «Стоп-фрод», що реалізуються через такі інструментальні компоненти:

- нормативний регламент STOP – THINK – CHECK, що вимагає нівелювання імпульсивних поведінкових реакцій на дестабілізуючі або маніпулятивні повідомлення, обов'язкову верифікацію запитів щодо передачі автентифікаційних даних та перевірку інформації через офіційні канали зв'язку;
- дистантна інспекція та технологія Sandbox-аналізу, яка передбачає превентивну перевірку веблінійних покликань та вкладених файлів в ізольованому хмарному середовищі без здійснення безпосереднього переходу на потенційно інфікований ресурс;

- експертна експлуатація вебплатформи VirusTotal, що діє як мультиканальний агрегатор антивірусних сканерів для експрес-діагностики файлових структур та URL-адрес на наявність шкідливого коду;
- залучення сервісу WHOIS для ретроспективного аналізу історії реєстрації доменних імен, що дозволяє миттєво диференціювати автентичні державні вебресурси від штучно створених фішингових платформ за критерієм тривалості їхнього життєвого циклу;
- застосування інструменту CheckShortURL з метою декодування та декомпресії скорочених гіперпосилань для візуалізації реальної фінальної адреси призначення до моменту взаємодії з нею (рис.3.8).

Рис. 3.8. Алгоритм антикризової стійкості

Другий вектор обґрунтовує концепт інформаційно-когнітивної резильєнтності як інтегральної здатності особистості викладача чинити опір деструктивним медійним впливам, зберігати цілісність психіки та оперативно відновлюватися після тривалих інформаційних шоків. Набуття цієї компетентності передбачає засвоєння викладачем ЗПО стратегії когнітивної саморегуляції, яка включає такі дієві практики:

- метод «Стоп-пауза», що базується на правилі п'ятнадцятихвилинного відтермінування ретрансляції будь-якої емоційно забарвленої або шокуючої інформації в робочі чи навчальні чати з метою пригнічення реактивності лімбічної системи та активації логіко-раціональних когнітивних процесів;
- радикальна санація інформаційного простору (детокс джерел), яка полягає у системному очищенні персонального та професійного медіасередовища від анонімних, токсичних каналів комунікації, що генерують деструктивний інформаційний шум, та формуванні фіксованого «білого списку» офіційних джерел;

- моніторинг за шкалою інформаційного навантаження, що виступає суб'єктивним інструментом квантифікації власного психоемоційного стану, дозволяє здійснювати свідоме лімітування цифрового тиску та встановлювати чіткі етико-професійні межі в месенджер-комунікації.

Узагальнюючим підсумком реалізації вектору МІГ 2.0 є трансформація мережевої поведінки педагогічного працівника закладу професійної освіти з хаотичного та тривожного споживання контенту в повністю керований, усвідомлений процес.

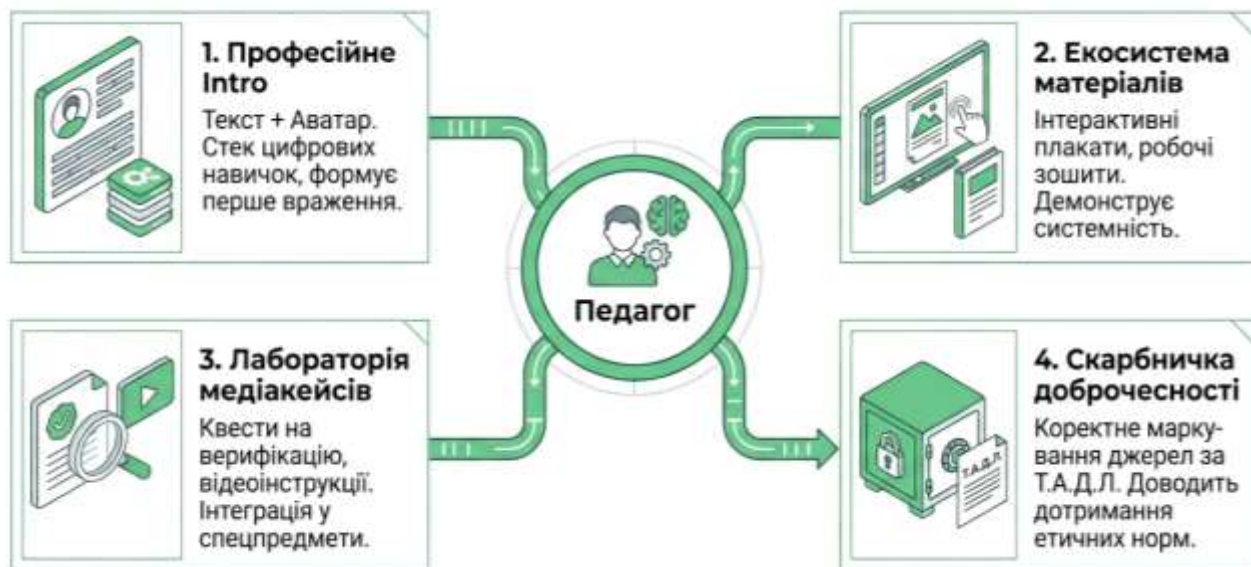

Рис. 3.9. Цифрова екосистема сучасного педагога

Педагогічний працівник постає як легітимний гарант безпеки освітнього середовища, який не лише забезпечує кіберзахист власних інструментальних систем, а й транслює здобувачам освіти екологічну культуру взаємодії з інформацією, стійку до панічних настроїв, штучних маніпуляцій та когнітивних викривлень.

6.3. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 2

КОНСТРУКТОР МЕДІАРЕСУРСІВ: ВІД ІДЕЇ ДО ІНТЕРАКТИВУ

Рекомендовані питання для обговорення:

1. Конвергенція медіанавичок: від детекції викривлень до стратегічного креативу.
2. Практикум мультимодального проєктування: дидактичний потенціал інтерактивних сервісів.
3. Інтелектуальна екосистема: культура цитування 2.0 та цифрова репрезентація результатів

Література: 3, 4, 5, 9, 10, 12, 13, 15, 19, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 30.

Завдання до заняття:

1. Опрацювати лекційний матеріал та надати відповіді на питання для самоконтролю до теми 2.
2. Практичний медіакейс: підготувати авторський інтерактивний навчально-методичний комплекс (у форматі мікро-сайту Canva Sites або мультимедійного лонгріду Genially) для здобувачів освіти або колег на тему: «Цифровий дизайн професійної підготовки: імерсивні технології навчання».
3. Структура практичного медіакейсу:
 - за допомогою штучно-генеративного інструменту Google Gemini розробити концептуальну структуру, методичну карту та текстові промпти (запити) для створення серії візуальних дидактичних активів, орієнтованих на подолання кліпового мислення молоді;
 - сформулювати покрокову траєкторію дидактичного «Ланцюжка імерсії», поєднавши розрізнені сервіси в єдиний операційний цикл: створення базового графічного об'єкта (в Canva) → інтеграція його в нелінійний сценарій чи симулятор (у Genially/H5P) → розгортання віртуального простору для колективного аналізу та спільної рефлексії (на базі Padlet);
 - розробити приклад етичного маркування та дисклеймера для створеного електронного ресурсу на основі Протоколу технологічної прозорості (за уніфікованим алгоритмом ТАДЛ: Назва, Автор, Джерело, Ліцензія Creative Commons), що доводить бездоганне дотримання норм академічної доброчесності та ШІ-гігієни перед суб'єктами освітнього процесу.

ТЕМА 3

МЕХАНІЗМИ ВЕРИФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОЇ СТІЙКОСТІ

Рекомендовані питання для обговорення:

1. Аналітичні моделі ідентифікації цифрових ілюзій та класифікація дезінформаційних впливів
2. Операційні алгоритми верифікації достовірності та інструментальний пошук першоджерел
3. Стратегічні механізми протидії кіберзагрозам та побудова антикризової стійкості

Література: 1, 5, 6, 7, 11, 14, 16, 17, 20, 22, 24, 26, 27, 30.

Завдання до заняття

1. Опрацювати лекційний матеріал та надати відповіді на питання для самоконтролю до теми 3.
2. Практичне завдання: створити просту пам'ятку або робочий чек-лист (на 1 сторінку в Word або у вигляді картинки в Canva) для своїх колег чи студентів на тему: «Правила інформаційної гігієни та безпеки в чатах».
3. Що має бути в пам'ятці (структура):
Крок 1. Перевірка новин: написати коротке правило, як діяти, коли в чат приходить шокуюча новина (наприклад, правило «почекати 15 хвилин і перевірити її на офіційному сайті», а не пересилати одразу);
Крок 2. Захист від шахраїв: дати 2–3 прості поради, як розпізнати фішинг та обман у месенджерах (наприклад, не переходити за скороченими посиланнями, не вірити повідомленням про «виплати», які просять ввести дані картки);
Крок 3. Свій список надійних джерел: скласти невеличкий перелік (3–5 посилань) лише офіційних і перевірених сайтів чи каналів, яким можна довіряти (наприклад, сайт Міністерства освіти, офіційні державні портали).

6.4. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Проаналізуйте різницю між інтуїтивним та професійним когнітивно-семантичним моделюванням запитів. Як деталізація промпту (визначення ролі, обмеження контексту) впливає на якість згенерованого навчально-виробничого контенту?
2. Оцініть ризики виникнення «галюцинацій» штучного інтелекту під час підготовки дидактичних матеріалів. Які стратегії (наприклад, параметр Negative Constraints або внутрішня верифікація) ви будете використовувати для їх мінімізації?
3. Сформулюйте власну концепцію мультимодального синтезу для викладання вашої дисципліни: як саме ви плануєте поєднувати текст, згенеровані зображення та аудіосупровід для досягнення максимального ефекту занурення?
4. Дослідіть проблему дотримання академічної доброчесності при використанні ШІ. Як ви плануєте реалізовувати Протокол технологічної прозорості у своїх розробках та презентаціях?
5. Якими цифровими інструментами для створення навчально-виробничого контенту та перевірки фактів ви користуєтесь у своїй викладацькій практиці найчастіше? Ознайомтеся з Таблицею 1 та проаналізуйте, наскільки збалансованою і безпечною є ваша персональна інструментальна екосистема.

Таблиця 1.

Інструментальна екосистема сучасного педагога для створення та верифікації освітніх медіаресурсів

Для моделювання бренду та візуалізації	Для безпеки та верифікації даних
Для проєктування медіаресурсів та візуалізації	Для верифікації даних та безпеки
Canva / Visme (інклюзивний візуальний дизайн, створення графічних інструкцій)	InVID WeVerify / TinEye (гістологічний аналіз відео, зворотний пошук зображень)
ШІ-генератори (ChatGPT, Midjourney) (когнітивно-семантичне моделювання текстів та образів)	StopFraud / CheckShortURL (перевірка підозрілих посилань та фішингових ресурсів)

Genially / H5P (проектування імерсивних симуляторів та інтерактивних вебквестів)	Dovidka.info / Фільтр (верифікація фактів та офіційних інструкцій)
Padlet / Wakelet (організація простору для колективної мережевої взаємодії)	Цифрограм (Дія.Освіта) (контроль рівня власної цифрової грамотності педагога)

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Розкрийте сутність поняття «дизайн освітнього досвіду». Як перехід від статичних текстових конспектів до інтерактивного сторітелінгу впливає на пізнавальну активність здобувачів професійної освіти?
2. Проаналізуйте дидактичний потенціал платформ візуальної комунікації (наприклад, Canva, Genially). Як саме ви плануєте використовувати їх для побудови «ланцюжка імерсії» на своїх заняттях?
3. Спроектуйте алгоритм створення авторського навчального медіакейсу: від інкубації ідеї (синопису) до фінальної інтерактивної взаємодії зі здобувачами освіти у віртуальному середовищі.
4. Оцініть значення культури цитування 2.0 (алгоритм ТАДЛ). Які структурні елементи обов'язково має містити ваше майбутнє цифрове портфоліо для репрезентації вас як авторитетного цифрового наставника?

Питання для самоконтролю до теми 3

1. Дослідіть анатомію «цифрової ілюзії» та феномен «економіки уваги». Як алгоритмічні бульбашки соціальних мереж впливають на формування світогляду та емоційного стану сучасної учнівської молоді?
2. Адаптуйте алгоритм верифікації SIFT до потреб вашої педагогічної практики. У яких саме навчально-виробничих чи комунікативних ситуаціях цей метод є критично необхідним для викладача?
3. Сформуйте алгоритм інструментальної детекції синтетичного контенту. Як ви будете використовувати OSINT-сервіси для перевірки достовірності фотографій чи відео перед їх включенням до навчальної програми?
4. Розробіть персональну стратегію побудови антикризової стійкості (resilience). Які правила цифрової гігієни (наприклад, метод «Стоп-пауза» або детокс джерел) ви запровадите для себе та своїх студентів під час спілкування в освітніх месенджерах?

6.5. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

- 1. Що таке когнітивно-семантичне проєктування текстових запитів (промпт-інжиніринг) згідно з матеріалами курсу?**
 - а) Процес інтуїтивного пошуку інформації в Інтернеті без застосування алгоритмів.
 - б) Системна технологія та мистецтво конструювання точних лінгвістичних команд для штучного інтелекту з метою отримання верифікованого контенту.
 - в) Здатність педагога швидко перевіряти студентські роботи.
 - г) Написання традиційних текстових конспектів.
- 2. Який параметр у промпт-інжинірингу обмежує алгоритмічну варіативність ШІ жорсткими рамками конкретної професійної сфери?**
 - а) Negative Constraints.
 - б) Chain of Thought.
 - в) System Persona (Активация професійного профілю).
 - г) Temperature Control.
- 3. Для чого застосовується параметр «Negative Constraints» (Імператив правомірної відмови) при роботі з генеративними моделями?**
 - а) Для автоматичного перекладу текстів іноземними мовами.
 - б) Для розширення словникового запасу нейромережі.
 - в) Для збільшення креативності згенерованих відповідей.
 - г) Як базовий інструмент мінімізації ШІ-галюцинацій та вигадування фактів.
- 4. Між якими трьома основними когнітивними ролями послідовно перемикається педагог під час когнітивно-семантичного проєктування?**
 - а) Читач, слухач, глядач.
 - б) Творець, детектив, редактор.
 - в) Програміст, дизайнер, тестувальник.
 - г) Керівник, підлеглий, інспектор.
- 5. Що передбачає інклюзивна фільтрація візуального контенту при створенні навчальних медіаресурсів?**
 - а) Використання виключно анімаційних та звукових ефектів.
 - б) Створення чорно-білих презентацій для економії ресурсу.

- в) Використання шрифтів без засічок (sans-serif) та налаштування кольорних шаблонів із високим рівнем контрастності.
- г) Відмову від будь-якого тексту на навчальних слайдах.

6. Що таке мультимодальний сторітелінг у сучасній професійній дидактиці?

- а) Читання лекції вголос із використанням паперового підручника.
- б) Проектування дидактичного наративу через синергію різних каналів сприйняття (текст, аудіо, відео, графіка).
- в) Написання довгих лінійних конспектів здобувачами освіти.
- г) Використання лише одного (зорового) каналу сприйняття.

7. У чому полягає суть «конвергенції медіанавичок» сучасного педагога ЗПО?

- а) У відмові від використання цифрових медіа в освітньому процесі.
- б) У простому копіюванні чужих візуальних матеріалів з мережі.
- в) У поверненні до традиційних інструментів викладання.
- г) У переході від інструментів простої детекції фейків до використання їх як базису для проактивного моделювання та креативу.

8. Який принцип стратегічного креативу передбачає безпосередню інтеграцію посилань на першоджерела у навчальний контент?

- а) Дизайн через аналіз алгоритмічних похибок.
- б) Превентивна верифікація інформаційної бази.
- в) Етичне лідерство та корпоративна гігієна.
- г) Інформаційна сегрегація.

9. Які платформи в «Ланцюжку імерсії» найдоцільніше використовувати для створення нелінійних сценаріїв та командної рефлексії відповідно?

- а) Microsoft Word (сценарії) та Excel (рефлексія).
- б) Viber (сценарії) та Telegram (рефлексія).
- в) Genially (для інтерактивних симуляторів) та Padlet (для колективного хабу).
- г) Paint (симулятори) та Калькулятор (рефлексія).

10. З яких елементів складається алгоритм етичного маркування цифрових об'єктів ТАДЛ (Протокол технологічної прозорості)?

- а) Тема, Актуальність, Дослідження, Література.
- б) Назва (Title), Автор (Author), Джерело (Djerelo), Ліцензія (License).

- в) Текст, Аудіо, Дизайн, Логіка.
- г) Термін, Аналіз, Додаток, Ланцюг.

11. Який механізм «цифрової ілюзії» змушує психіку автоматично погоджуватися з інформацією, що підтверджує вже наявні стереотипи людини?

- а) Алгоритмічна сегрегація.
- б) Когнітивні упередження.
- в) Технологічна мімікрія.
- г) Афективна домінанта.

12. Як називається явище, коли прогностичні алгоритми соцмереж ізолюють педагога в монохромному контентному середовищі?

- а) Феномен ехо-камер та інформаційних бульбашок.
- б) Цифровий композитинг.
- в) Кросплатформна оптимізація.
- г) Мультимодальна імерсія.

13. Згідно з матрицею медіапасток, використання реальних автентичних фактів із метою нанесення навмисної репутаційної шкоди або розголошення персональних даних – це:

- а) Місінформація.
- б) Дезінформація.
- в) Малінформація.
- г) Фактчекінг.

14. Що означає концепція «критичного дефолту» в епоху генеративного ШІ?

- а) Автоматичну довіру до всіх цифрових новин у стрічці.
- б) Апріорне сприйняття будь-якого цифрового об'єкта як синтетичного чи маніпулятивного, доки інструментально не доведено протилежне.
- в) Видалення всіх акаунтів у соціальних мережах та месенджерах.
- г) Повне відключення Інтернету в закладі освіти.

15. Що передбачає крок «Investigate» (Досліди джерело) в операційному алгоритмі верифікації SIFT?

- а) Комплексне дослідження цифрового профілю автора або ретранслятора інформації (аналіз акаунту на штучність).
- б) Блокування емоційної реакції та заборону на дистрибуцію.

- в) Пошук контексту, в якому медіафайл з'явився вперше.
- г) Написання скарги розробникам платформи.

16. За допомогою якого інструменту педагог може здійснити піксельний аналіз (зворотний пошук зображень) для виявлення факту штучного кадрування чи дати першої публікації фотографії?

- а) InVID WeVerify.
- б) CheckShortURL.
- в) TinEye або Google Lens.
- г) VirusTotal.

17. Для чого призначений професійний плагін InVID WeVerify в екосистемі медіаграмотності педагога?

- а) Для створення анімаційних імерсивних презентацій.
- б) Для перевірки доменного імені сайту на фішинг.
- в) Для генерування навчальних текстів за допомогою ШІ.
- г) Для розбиття відео на ключові кадри, проведення Forensic-аналізу та детекції дипфейків.

18. Який сервіс слід використати для безпечного декодування коротких посилань (наприклад, bit.ly), щоб побачити реальну адресу призначення без переходу на неї?

- а) WHOIS.
- б) VirusTotal.
- в) CheckShortURL.
- г) Canva.

19. У чому полягає метод «Стоп-пауза» як стратегія когнітивної саморегуляції педагога?

- а) У відмові від використання месенджерів у неробочий час.
- б) У паузі між уроками виключно для перевірки електронної пошти.
- в) У 15-хвилинному відтермінуванні поширення емоційно забарвленої інформації для пригнічення реактивності лімбічної системи.
- г) У повному блокуванні будь-яких новинних ресурсів.

20. Що означає термін «детокс джерел» у контексті побудови антикризової стійкості?

- а) Систему очищення медіасередовища від анонімних токсичних каналів та формування фіксованого «білого списку» офіційних джерел.

- б) Видалення антивірусних програм з робочого комп'ютера.
- в) Постійний моніторинг усіх доступних телеграм-каналів для збору пліток.
- г) Відмова від цитування підручників у навчальному процесі.

Ключ: 1-б, 2-в, 3-г, 4-б, 5-в, 6-б, 7-г, 8-б, 9-в, 10-б, 11-б, 12-а, 13-в, 14-б, 15-а, 16-в, 17-г, 18-в, 19-в, 20-а.

7. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Академічна доброчесність 2.0 – неухильне дотримання етичних стандартів при роботі з цифровим контентом, що включає прозорість використання ШІ-інструментів, захист авторського права та недопущення видавання алгоритмічних генерацій за управлінські рішення чи стратегічні напрацювання керівника.

Алгоритм SIFT – базовий інструментарій швидкої перевірки та інформаційної гігієни, що дозволяє педагогу не стати ретранслятором фейків. Включає кроки: S (Stop – Зупинись), I (Investigate – Досліди джерело), F (Find – Знайди підтвердження), T (Trace – Відстеж оригінал).

Алгоритмічна упередженість (AI Bias) – систематичні помилки або викривлення в результатах роботи нейромереж, що виникають через специфіку даних, на яких навчався ШІ, і можуть призводити до поширення стереотипів або недостовірної інформації.

Верифікація інформації – процес перевірки даних на достовірність, точність та відповідність дійсності за допомогою надійних джерел, інструментів аналізу метаданих та логічного співставлення фактів.

Галюцинації штучного інтелекту – феномен, при якому генеративні моделі (наприклад, ChatGPT) створюють фактично невірні, вигадані або логічно помилкові відповіді, видаючи їх за достовірні факти, що потребує обов'язкової верифікації педагогом.

Генеративний штучний інтелект (Generative AI) – технології нейромереж, здатні створювати новий оригінальний контент (тексти, зображення, аудіо, код) на основі запитів користувача, що відкриває нові можливості для створення дидактичних матеріалів у професійній освіті.

Дезінформація – завідомо неправдива інформація, яка створюється та поширюється з метою введення в оману, маніпулювання громадською думкою або отримання вигоди.

Деконструкція фейку – покроковий процес розвінчання неправдивої інформації шляхом виявлення логічних помилок, перевірки першоджерел фото/відео та аналізу емоційних маніпуляцій, що використовуються в повідомленні.

Дипфейк (Deepfake) – високореалістичний мультимедійний контент (відео, фото, аудіо), створений або змінений за допомогою алгоритмів штучного інтелекту, що демонструє події чи висловлювання, які насправді не відбувалися, з метою фальсифікації реальності.

Економіка уваги – концепція сучасного медіапростору, де увага користувача є головним ресурсом, за який борються алгоритми через використання емоційних тригерів.

ЗПО (Заклад професійної освіти) – тип закладу освіти, що забезпечує реалізацію потреб громадян у професійній освіті, оволодіння ними робітничими професіями, спеціальностями та кваліфікацією.

Інтегральна компетентність педагога – узагальнена здатність викладача комплексно розв'язувати складні професійні завдання в умовах цифрової трансформації освіти, критично переосмислювати інформаційні потоки та проєктувати безпечний навчальний контент.

Когнітивна безпека – стан захищеності свідомості від маніпуляцій, алгоритмічного тиску та інфошуму, що є ключовим запобіжником проти прихованого викривлення навчальної інформації.

Когнітивно-семантичне моделювання запитів – свідомою трансформація діяльності педагогічного працівника, що означає перехід від формулювання спрощених, інтуїтивних запитів до структурованого професійного моделювання цифрових дидактичних об'єктів.

Медіаграмотність 2.0 – розширений рівень компетентності, що передбачає здатність взаємодіяти не лише з традиційними медіа, а й з контентом, створеним алгоритмами та штучним інтелектом, включаючи навички промпт-інжинірингу та детекції синтетичних медіа.

Мікронавчання (Micro-learning) – стратегія екології уваги, що полягає у структуруванні навчальної інформації малими змістовними блоками для мінімізації когнітивного навантаження та виснаження здобувачів освіти.

Навігація в інфосфері – здатність педагога ефективно та безпечно пересуватися в глобальному інформаційному океані, використовуючи інструменти пошуку, фільтрації та експертної оцінки даних для професійного саморозвитку.

OSINT-аналітика (Open Source Intelligence) – використання методів розвідки на основі відкритих джерел для моніторингу репутації, перевірки надійності даних та інструментальної верифікації документації.

ПО (Професійна освіта) – система підготовки кваліфікованих кадрів, яка передбачає здобуття особами теоретичних знань та практичних навичок для виконання певного виду професійної діяльності.

Промпт-інжиніринг (Prompt Engineering) – системна технологія та майстерність формування точних текстових запитів (промптів) для штучного інтелекту з метою отримання максимально якісного, верифікованого та етичного навчально-виробничого контенту.

Протокол ТАДЛ – алгоритм технологічної прозорості та етичного маркування цифрових об'єктів. Включає: Т (Title/Назва), А (Author/Автор моделі ШІ), Д (Djereło/Джерело або промпт) та Л (License/Ліцензія).

Репутаційний капітал – сукупність нематеріальних активів закладу освіти (довіра, впізнаваність, імідж лідера), що забезпечує його конкурентоспроможність в епоху прозорості цифрової комунікації.

Синтетична реальність – сучасне медіасередовище, насичене контентом, створеним або суттєво зміненим алгоритмами штучного інтелекту, що вимагає від педагога переходу до парадигми «недовіри за замовчуванням».

Техніки керування генеративними моделями – параметри промпт-інжинірингу для обмеження варіативності ШІ, серед яких: System Persona (налаштування ролі), RAG (локалізація бази даних) та Negative Constraints (імператив відмови від вигадування фактів).

Фактчекінг – методика виявлення помилок та навмисних викривлень у медіатекстах шляхом перевірки кожного факту за декількома незалежними та авторитетними джерелами.

Цифрова екосистема ЗПО – інтегроване інформаційне середовище (наприклад, LMS Google Classroom, Moodle, електронні журнали), у якому відбувається сучасний освітній процес.

8. КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ПУНКТ

За консультаціями чи уточненнями окремих питань електронного спецкурсу можна звернутися до викладача Хмарної Лілії Віталіївни за електронною поштою khmarnaliliya@gmail.com або у вайбер за номером +38-099-29-98-532.

1. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів на EdEra. URL: <https://edera.gitbook.io/academic-integrity-course-powerpoint/>
2. Безпека в месенджерах та Чат-бот «Стоп-фрод» (Кіберполіція України). URL: <https://cyberpolice.gov.ua/stopfraud/>
3. Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» (IREX): портал для освітян. URL: <https://www.irex.org/uk/project/learn-discern-education-l2d-ed>
4. Детектор Медіа: онлайн-ресурс про медіаграмотність та маніпуляції. URL: <https://ms.detector.media/>
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
6. Закон України «Про медіа» від 13 грудня 2022 року № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
7. Закон України «Про освіту» (стаття 12. Ключові компетентності). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n294>
8. Інструмент InVID WeVerify для глибокої перевірки відеоматеріалів. URL: <https://www.invid-project.eu/tools-and-services/invid-verification-plugin/>
9. Інструментарій з інфомедійної грамотності для закладів професійної освіти. URL: <https://irex.org.ua/materials/toolbox-vocational-education>
10. Інструменти Canva для створення навчального контенту: інструкції та шаблони. URL: https://www.canva.com/uk_ua/navchannya/
11. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: <https://ms.detector.media/mediaprosvita/post/16501/2016-04-20-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
12. Курс «Медіаграмотність для освітян» (Prometheus). URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+MED101+2021_T1
13. Курс «Штучний інтелект в освіті» (Prometheus). URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+AI101+2023_T3
14. Медіанавігатор: інтерактивний посібник з перевірки контенту. URL: <https://medianavigator.org/>
15. Національна онлайн-платформа «Фільтр» з медіаграмотності МКІП. URL: <https://filter.mkip.gov.ua/>
16. Національна стратегія розвитку освіти України до 2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-shvalennia-natsionalnoi-stratehii-rozvytku-osvity>

17. Освіторія: Як використовувати ІІІ в школі (етика та правила). URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-vykorystovuvaty-shi-v-shkoli-etyka-ta-pravyla>
18. Платформа Дія.Освіта: Освітній серіал «Медіаграмотність у часи війни». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/media-literacy-war>
19. Платформа Дія.Освіта: серіал «Основи кібербезпеки». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene>
20. Посібник IREX: Вправи на деконструкцію фейків та маніпуляцій. URL: <https://irex.org.ua/resursi-dlya-vchiteliv>
21. Посібник з верифікації (Verification Handbook). URL: https://verificationhandbook.com/book_ua/
22. Про академічну доброчесність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3272-20>
23. Про професійну освіту: Закон України (Проект/нова редакція 2025). URL: <https://osvita.ua/vnz/reform/93380/>
24. Ресурсний центр з медіаграмотності для викладачів П(ПТ)О. URL: <https://iteach.com.ua/media-literacy/>
25. Сервіс Genially Manual: створення інтерактивних плакатів та ігор. URL: <https://visualigly.com/genially-manual-ukr/>
26. СтопФейк (StopFake): спростування неправдивої інформації про Україну. URL: <https://www.stopfake.org/uk/>
27. Стратегія інформаційної безпеки України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41005>
28. Твій Інструментарій: як розпізнати дипфейк (Verified UN). URL: <https://verified.un.org/uk/take-care-before-you-share>
29. Центр стратегічних комунікацій та інформбезпеки (Dovidka.info). URL: <https://dovidka.info/>
30. Цифрограм для вчителів: перевірка рівня цифрової компетентності. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/digigram>
31. Чек-лист для перевірки джерел інформації (за методикою IREX). URL: <https://www.irex.org/resource/media-literacy-checklist-ukrainian>
32. Creative Commons: правила легального використання медіа. URL: <https://creativecommons.org.ua/>
33. Deepfake Detector (Microsoft/Intel): інструменти для виявлення маніпуляцій. URL: <https://www.intel.com/content/www/us/en/newsroom/news/intel-introduces-real-time-deepfake-detector.html>
34. LearningApps: створення інтерактивних вправ для спецдисциплін. URL: <https://learningapps.org/>

35. Padlet: організація цифрового середовища для спільної роботи. URL: <https://uk.padlet.com/>
36. TinEye: сервіс пошуку першоджерел зображень. URL: <https://tineye.com/>
37. Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності (IREX). URL: <https://veryverified.eu/uk/>